

DIRVA

Nr. 58

Gegužės-May 18, 1960

Cleveland, Ohio

Krizė viršūnių konferencijoje Chruščiovo ultimatumai.- Prezidentas Eisenhoweris nevyks į Sovietų Sąjungą.

Britanijos premjeras Harold Macmillan desperatiškai tebebando atgaivinti, kaip atrodo, jau subyrėjusią viršūnių konferenciją, kuri, vakariečių teigimu, jau buvo prasidėjusi, o pagal rusus dar ne.

Harold Macmillan

Pirmadienį, keturių valstybių šefams susirinkus pirmojo posėdžio, Chruščiovas pareiškė prez. Eisenhoweriui, kad jis nepageidauja ateinančių mėnesių numatyto jo vizito Sovietijai, ir pateikė trijų punktų ultimatumą, kurį išpildžius, jis sėdėtų prie derybų stalo:

* JAV prezidentas turės atsiųsti Sovietijai dėl amerikiečių žvalgybinio lėktuvo incidento ir pasmerkti JAV karo aviacijos "neleistinas, provokacines akcijas";

* sustabdyti dabar ir ateityje žvalgybinių lėktuvų skraidymus aplink Sovietiją;

* nubauti "tiesioginiai kaltus" už "Sovietų Sąjungos teritorijos pažeidimą".

Neišpildžius tų reikalavimų, Chruščiovo žodžiais, nesą prasmės pradėti jokių derybų dabar, ir geriau konferenciją atidėti šešiais-aštuoniais mėnesiais (tuo metu prez. Eisenhoweris jau bus baigęs savo kadenciją). Sovietijos vyriausybė esanti įsitikinusi, toliau tęsė Chruščiovas, kad sekanti ar dar vėlesnė JAV administracija supras, jog nesą jokio kito kelio, kaip taikiai koegzistencija su Sovietija.

PREZ. EISENHOWERIO PAREIŠKIMAS

Prez. Eisenhoweris pareiškė, kad jis niekada nepradės derybų, kokio nors ultimatumo spaudžiamas, ir kaltino Chruščiovą, kad tas atvyko į Paryžių, pasiryžęs sabotuoti konferenciją.

Paryžiui prez. Eisenhoweris atvykęs svarstyti svarbias problemas, o lėktuvo incidentas faktiškai jau nebesą problema, nes žvalgybiniai skraidymai jau esą

suspenduoti (kaip patiriama iš kelių šaltinių, nuo praeito ketvirtadienio). Todėl nemana, kad būtų reikalo tą incidentą panaudoti konferencijai sugriauti.

Į konferenciją jis atvykęs su pasiūlymais, kurie pašalintų netikėtą užpuolimo gėsmę, tačiau dabar, artimoje ateityje, jis numatąs tą problemą iškelti JT Saugumo Taryboje.

Prez. Eisenhowerio pareiškimas apie žvalgybinių lėktuvų veiklos sustabdymą buvo netikėtas ir sukėlė didelį nustebimą pačiame Washingtone, nes dar diena anksčiau viceprez. Nixonas per televiziją buvo pareiškęs, kad tokie skraidymai tebėra tęsiami ir bus tęsiami, nes jie esą "vienintelė priemonė tos rūšies informacijai susirinkti".

SEPARATINĖ SUTARTIS?

Antradienio rytą Chruščiovas pareiškė spaudos atstovams, kad jis sekantį rytą išskris į Berlyną, jeigu prez. Eisenhoweris neatsispirs dėl žvalgybinių lėktuvų incidento.

Kai kurie stebėtojai mano, kad tai gali reikšti netiesioginį grąsinimą, jog Chruščiovas vykęs pasirašyti sepratinės taikos sutarties su Rytų Vokietija.

Tačiau kiti stebėtojai tiki, kad Chruščiovas, pasiūlydamas viršūnių konferenciją atidėti šešiais-aštuoniais mėnesiais, sudarė išpūdį, jog, bent tuo tarpu, nenoris kelti naujos krizės dėl Vokietijos.

JAV, Britanijos ir Prancūzijos politiniai ekspertai Paryžiuje vieninai sutaria, kad Chruščiovo konferencijos griovimo griebtis vertė ne žvalgybinio lėktuvo incidentas, bet dideli vidiniai sunkumai viduje ir santykiuose su Kinija (žūr. str. "Kas slypi už Chruščiovo grąsinimų" praėjusio Dirvos numerio), o taip pat sovietų aukštųjų karininkų nepasitenkinimas.

Todėl jis panaudojęs U-2 incidentą, kaip progą išsisukti iš derybų, iš kurių vistiek nesitiki išpešti naujo, bent propagandinio laimėjimo, kuris šiuo metu jam esąs nepaprastai reikalingas.

Sovietijoje po Chruščiovo triukšmingo signalo pradėta nepaprasto masto radijo ir spaudos propaganda prieš JAV ir prez. Eisenhowerį, pramonės centruose jau vyksta "masiniai mitingai" ir demonstracijos, tuo bandant gyventojų nepasitenkinimą esama būkle nukreipti į "imperialistų grėsmę".

PASKUTINĖS ŽINIOS IŠ PARYŽIAUS

Pirmadienio vakare valandą ir 35 minutes užtrukęs Macmillano pasitarimas su Chruščiovu baigėsi be rezultatų. Manoma, kad kitas pasitarimas dar turės įvykti antradienį.

Prez. De Gaulle pakvietė prez. Eisenhowerį, premjerą Macmillaną ir premjerą Chruščiovą pasitarimams pas save. Manoma, kad jis bandys gelbėti "konferencijos griuvėsius". Bet Chruščiovas kiek anksčiau buvo paskelbęs, kad tą pačią valandą šaukiąs spaudos konferenciją.

Prez. Eisenhoweris pareiškė, kad, jei Chruščiovas atvyks į prez. De Gaulle kviečiamą pasitarimą, jis tai laikys Chruščiovo ultimatumo atšaukimu ir galės pradėti derybas.

Viršūnių konferencijos krizė sukėlė paniką Berlyne, kur jos iširimo atveju laukiama naujos blokados ar panašių sovietų veiksmų.

Iš Berlyno taip pat ateina žinios, kad separatinės sutarties su Rytų Vokietija tekstas jau esąs paruoštas.

Bandomasis pavojus

Pirmadienį iš Paryžiaus buvo duotas signalas bandomajam visų JAV armijos dalių pavojui. Apie tą globaliu mastu įvykdytą manevrą žinia pasisklido prieš pat viršūnių konferencijos sugriuvimą, todėl pradėta spėlioti, kad tarp abiejų įvykių būta ryšio. Gynybos departamentas atsisakė tą spėliojimą komentuoti. Signalą bandomajam pavojui davė gynybos sekretorius Thomas S. Gates, kuris vieši Paryžiuje, kaip prez. Eisenhowerio karinis patarėjas.

Nauja žvalgybos sistema

Žvalgybinių lėktuvų skridimai nebebūsią reikalingi "labai artimoje ateityje", pareiškė vienas armijos specialistas Washingtone. Uždraustųjų plotų detaliuotos fotografijos galės būti gaunamos "už mylių" specialios radaro sistemos pagalba.

Sistemoje viena antena yra priemontuota prie lėktuvo apačios ir siunčia radaro impulsus į uždraustąją teritoriją; grįžę signalai registruojami filme, ir vėliau juos išryškina, gaunamas detalizuotas paveikslas.

Dirvos rengtame jaunųjų menininkų konkurse, kuris įvyko praėjusį šeštadienį Clevelande, smuikininke Brigita Pumpolytė, iš Philadelphia, laimėjusi pirmąją vietą, publikos buvo playdėta ilgais aploismentais. Prie pianino muzikas B. Whitcomb.

Dirvos nuotrauka

SOVIETAI SIUNČIA ŠNIPUS TŪKSTANČIAIS

Chruščiovas sukėlė milžinišką triukšmą dėl vieno pagauto amerikiečių žvalgybos agento. Jis pareiškė Vakarų reporteriams: "Tik

NESUTARIMAI SU ARMIJA

Vakarų žvalgybos žiniomis, Sovietijoje taip pat didėjanti įtampa tarp Chruščiovo ir Sovietų armijos vadovybės. Visų ginklo rūšių maršalai ir generolai griežtai nusistatę prieš "atsitraukimą" Berlyne. Atsitraukimu čia suprantama bet kokios derybos su Vakarais, ieškant laisvo susitarimo dėl Vakarų Berlyno. Armija esanti įsitikinusi, kad toks "atsitraukimas" susilpnintų sovietų politines - militarines pozicijas ne tik Rytų Vokietijoje, bet ir Rytų Europos satelitinėse valstybėse.

Toliau armijos vadovybė esanti susirūpinusi Chruščiovo paskelbtu raudonosios armijos sumažinimu. Chruščiovas pakartotinai yra pareiškęs, kad dėl sumažinimo nenutelsios sovietų karinių pajėgų kovingumas, nes jis būsiąs paremtas vairuojamosiomis raketomis.

Senieji pėstininkų generolai mano, kad tokia politika būtų klaidinga ir rizikinga. Be to, jie mano kad tokiu žingsniu būtų pažeistas jų, kaip vadinamojo Tėvynės karo laimėtojų orumas. Aviacijos generolai remia armiją. Jų įsitikinimu, perdidelis pasitikėjimas vairuojamosiomis raketomis esąs rizikingas. Jie taip pat bijo, kad tai galėtų susilpninti tolimųjų distancijų bombonešių pozicijas ir pakenktų greitesnių už garą bombonešių produkcijos planams.

Chruščiovas, kaip sakoma, per pastarąsias penkias savaites bent tris kartus buvęs susitikęs su aukštesniais armijos karininkais ir juos įtikinėjęs, kad armija, nors ir sumažinta, vis dėlto būtų pats svarbusis karo ramstis. Bet iš kitos pusės, jis davęs aiškiai suprasti, jog armijos uždavinys yra gynyba, o ne politika.

Pagaliau Chruščiovas, stengdamasis nuraminti generolus, apie 300 aukštųjų karininkų, daugiausiai senesnių pulkininkų ir jaunesnių generolų, pakėlė į aukštesnius laipsnius.

KAIRĖJE: Įvykusio jaunųjų menininkų konkurso sprendėjų komisija, posėdžio metu pripažįstam menininkams premijas. Iš kairės: Vl. Braziulis, p. Janulevičienė, A. Kuprevičius ir A. Mikulskis.

Dirvos nuotrauka

išivaizduokite, kokia būtų kilusi reakcija Amerikoje, jei mes būtume pasiuntę į ten šnipą..."

Kiek šnipų rusai yra pasiuntę Amerikon, arba vietoje užverbavę, žinių nėra. Bet Vakarų Europos žvalgybos agentūros paskelbė duomenis apie sovietų špionąžo tinklą Vak. Vokietijoje.

Praeitais metais vien tik Vakarų Vokietijoje buvo sugauti 2,787 komunistų šnipai. Jie turėjo atlikti 9,979 specifinius uždavinius. Didžiąją dalį jų į Vakarų Vokietiją atsiuntė Rytų Vokietija, bet 264 jų buvo iš Rusijos, 114 iš Lenkijos, 63 iš Čekoslovakijos, 11 iš Rumunijos, 8 iš Vengrijos ir 2 iš Bulgarijos.

Per pirmuosius keturis šių metų mėnesius buvo sugauta daugiau, kaip 820 komunistų agentų, įskaitant 691 iš Rytų Vokietijos, 72 iš Rusijos. Bet sugautieji tereiškia tik dalį visų tebeveikiančių sovietų šnipų, kurių, kaip spėjama, šiuo metu Vak. Vokietijoje gali būti 17,000.

Šnipai persiunčiami iš padalintojo Berlyno komunistinės dalies; Berlynas dabar yra pasaulinė šnipų sostinė, kur veikia didžiausias ir aktingiausias šnipų fabrikas. Rusų agentai Berlyną pavertė ir žmonių grobio centru: nuo II Pasaulinio karo jie yra bandę iš Vakarų pusės pagrobti 340 asmenis, ir 255 atvejais jiems tai pasisekė.

Neseniai paskelbtomis Vakarų žvalgybų žiniomis, Rytų Berlyne yra laikoma apie 1,200 butų šnipų susitikimams. Vakarų agentūros turi tuos adresus. Daugiau negu 50 "priedangos" organizacijų skaičium įeina įvairios spaudos agentūros, klubai, eksporto - importo firmos, draudimo agentūros, advokatų kontoros ir t.t.

Vadamosiose "namų įstaigose" dirba daugiau kaip 15,000 valdininkų. Vien tik rusai turį per 2,000 civilių ir karinių šnipų rytinę Berlyno dalyje.

Iš Rytų Berlyno agentai siunčiami ne vien tik į Vakarų Vokietiją, bet ir į visą Europą, ypač į Prancūziją

ir Skandinaviją. Iš sovietų satelitinių valstybių špionąžinėje veikloje yra aktingiausios Lenkija, Čekoslovakija ir Rumunija. Lenkams ir rumunams reikia Berlyno dėl to, kad jie neturi bendrų sienų su Vak. Vokietija.

Lenkai savo agentus Vak. Vokietijon siunčia iš anksčiau buvusių Vokietijos teritorijų, kaip tariamus vokiečius pabėgėlius. Dalis jų sudaro taip vadinamąją "tyliąją grupę", kurie Vakaruose vaizduoja pabėgėlius tol, kol ateina laikas jiems veikti.

Į Vak. Vokietijos skaičiuojamas 17,000 komunistų agentų neįeina nei "tylioji grupė", nei 35,000 uždraustosios komunistų partijos narių.

Nuo karo Vak. Vokietijoje areštuota per 16,500 komunistų agentų, bet tik 1,800 nuteista. Kiti buvo paleisti dėlto, kad patys prisipažino ir "dėl kitų priežasčių". Daugumas iš jų buvo silpnai apmokyti.

Komunistai špionąžui ir artimai akcijai išleidžia milžiniškas pinigų sumas. Vien tik Rytų Vokietija, kaip skaičiuojama, išleidžia mažiausiai 30 mil. dolerių. Kiekvieną mėnesį raudonieji Rytų Vokietijoje atspaudžia daugiau, kaip 10 mil. egz. įvairios propagandinės ir subversyvinės literatūros, įskaitant "pin-up girls" paveikslus, kurie siunčiami į Vak. Vokietijos kareivines drauge su politiniais atsisaukimais.

VĖL TRUKDO AMERIKOS BALSĄ

Sovietija vėl praplėtė Amerikos Balso transliacijų trukdymus. Nuo praeito penktadienio, t. y. nuo Chruščiovo atvykimo Paryžių, pranešimai lietuvių kalba yra visiškai užblokuoti.

Šeštadienį pastebėti trukdymai ukrainiečių kalbos transliacijoms, o pirmadienį pradėtos trukdyti ir rusų kalbos transliacijos.

Rusai buvo pertraukę arba sumažinę trukdymus kai kurioms transliacijoms po Chruščiovo vizito Amerikoje.

Amerikiečių marinalai parodė didelę drąsą kovose prieš japonus.

II Pasaulinio karo klaidos (4)

SU TAIKA PRASIDĖJO GENEROLŲ KARAS

Jei 1940 metais vokiečiai Vakarų fronte buvo sutelkę 95% savo jėgų, tai 1941 metais čia nebedrįso laikyti daugiau 70%, būtent tiek, kiek buvo reikalinga apginti okupuotųjų kraštų krantams nuo galimos anglų invazijos. Kada šis grąsinimas dar labiau padidėjo, Amerikai įsijungus į karą ir sustiprėjus sąjungininkų laivynui, vokiečiams tapo būtinas reikalas čia padidinti jėgas. Beveik pusė vokiečių kariuomenės buvo atitraukta iš Rytų fronto pirmą, negu sąjungininkai išsikėlė Normandijoje.

Kai 1944 m. Anglijoje buvo sutrauktos sąjungininkų didžiosios jėgos, pasisiekimas invazijai buvo užtikrintas, jei pirmiesiems daliniams pavyktų įsitvirtinti, kol išlips kiti daliniai, ir bus pertrauktas vokiečių gynybos žiedas. Išvengę apsupimo, motorizuoti sąjungininkų daliniai galėtų laisvai manevruoti Prancūzijoje, tuo tarpu kai vokiečiai didžiojoje jau beturėjo tik arklius tempiamus vežimus.

Vokiečių gynybos linija, pasakoją Liddell Hart, iš anksto buvo pasmerktas žlugimui, neatstūmus sąjungininkų į jūrą. O tam buvo reikalingi tankų rezervai, kurie negalėjo būti greitai pristatyti dėl Vakarų sąjungininkų aviacijos, 30 kartų galingesnės už vokiečių, nuolatinių bombardavimų.

Svarbiausia klūptis, kuri sąjungininkams stovėjo kelyje nuagalioti vokiečius, tai jų vyriausybės vadų aklas užsispyrimas reikalauti iš vokiečių "besąlyginio pasidavimo". Šitas reikalavimas tik sustiprino pablogėjusią Hitlerio poziciją. Jei sąjungininkai būtų buvę protingesni, Hitlerio autoritetas būtų susilpnėjęs.

Priešnacinio sąjūdžio vadai Vokietijoje keliais atvejais bandė derėtis su sąjungininkais, siūlydami planą nuversti Hitlerį, prie kurio būtų prisidėję daugelis vokiečių aukštųjų kariškių, jei tik būtų duotos garantijos dėl

taikos sąlygų, bet sąjungininkai apie tai nieko nenorėjo girdėti. Tad šis "nenaudingas karas" buvo nenaudingai pratęstas ir kainavęs milijonus gyvybių, siekiant taikos, kuri vėliau turėjo sukelti naujų pavojų. "Besąlyginio pasidavimo" reikalavimu pasinaudojo tik vienas Stalinas, išskverbdamas į Europos širdį.

Nors tai atrodo politinė klaida, tikrumoje tai buvo ir pagrin-

bas su japonais, jau nebebuvo pakartotas.

Po Amerikos įstojimo į karą iki 1945 metų jokia didelė karinė klaida nebuvo padaryta. Generolų atsiminimuose aprašomi nesutarimai dažniausiai liečia antraeilius klausimus, neturėjusius didelės reikšmės į karo užbaigimą. Sąjungininkų industrinė ir materialinė persvara nulėmė pergalę, ir vadovybė jau neturėjo didelės įtakos sprendimuose.

Prieš nusižudydamas Hitleris paskutinį kartą atsiseikina su savo "armija", kurią sudaro beveik vaikų amžiaus jaunuoliai, bet kurių krūtinės jau buvo papuoštos geležiniais kryžiais.

dinė strateginė klaida. Tiesioginiais kaltininkais reikėtų laikyti Churchillį ir Roosevelta, kurie trumparegiškai buvo užėmę šią liniją, nepasitardami su savo strateginiais patarėjais pirma, negu šio kvaio nutarimo rezultatai buvo pastebėti. Jei Churchillis vėliau bandė padėti pataisyti, tai Rooseveltas ar dėl patikavimo sovietams ar dėl aklos neapykantos vokiečiams, nenorėjo trauktis atgal. Šis principas, reikalaujantis besąlyginio pasidavimo vėliau, pasirašant paliau-

kaip pirmomis karo dienomis. Tolimesni įvykiai parodė, kad sąjungininkų generolai greitai prisitaikė prie naujų metodų ir mokėjo išnaudoti medžiaginę persvarą, kad būtų mažiau paaukota kareivių gyvybių.

Daugumas generolų atsiminimuose sau prisiskiria neužsitarautus laurų vainikus, kai sumanymai buvo kitų, arba atlikti darbai priklausė kolektyvui.

Į karo pabaigą vis daugiau įsigali amerikiečių generolų įtaka. Po išlipimo Normandijoje Churchillis ir Alanbrooke nustojo turėti įtakos į karines operacijas. Strategiskai ir politiskai vieni amerikiečiai vadovavo. Dar kiek įtakos turėjo anglai taktinėje srityje per maršalą Montgomery.

Visi nesutarimai tarp sąjungininkų generolų yra pasireiškę daugiausiai asmeniškame plane. Sakysim, Montgomery kritikavo Eisenhowerį, kad jis galėjęs karą baigti vieneriais metais anksčiau, bet, išanalizavus padėtį, kaltinimas pasirodė nepagrįstas. Operacijos lėtumo negalima buvo pašalinti dėl benzino pristatymo sunkumų. Pav. Patono armija, judėjusi dešiniajame sparne, per dieną gaudavo žygyje tik 500 tonų gazolino, tuo tarpu stovėdama per dieną galėjo gauti 2,500 tonų.

Kuris generolų pasirodė geriausias šiame kare, sunku nustatyti, sako Liddell Hart. Nes visi jie kovojo nevienodos sąlygos, turėdami nevienodas priemones. Iš amerikiečių generolų gambiausias buvo Bradley, kuris

Iš pasaulinės politikos užkulisių

Kur dingo vokiečiai? - klausia Churchillis

Potsdamo konferencijoje susirinkę anglosaksų delegatai pradeda derybas su Stalinu, bet tuo metu dar nė vienas nieko nežino apie slaptuosius protokolus prie nacių-bolševikų 1939 VIII 23 pasirašytojo nepuolimo pakto, kuriais Hitleris su Stalinu pasidalino ne tik Pabaltijį, bet ir Lenkiją.

STALINAS UŽSITIKRINA GROBĮ

Stalinas, žinoma, nė negalvojo Hitlerio jam atiduotąjį grobį po to paties Hitlerio žlugimo vėl grąžinti. Bet Potsdamo konferencijoje niekas ir negalvojo reikalauti, kad Sovietija tas sritis grąžintų.

Norėdamas galutinai užsigerantuoti savo grobį, Stalinas jau prieš Potsdamo konferenciją griežėsi atitinkamų priemonių. Jis iš JAV ir Britanijos vyriausybių pradėjo reikalauti, kad būtų paleista konstitucinė egzilinė Lenkijos vyriausybė.

Jau 1944 metais Stalino įsakymu buvo sudaryta nauja, grynai komunistinė Lenkijos "vyriausybė". 1945 liepos 5, antrą valandą po pietų, pranešime per radiją prezidentas Trumanas paskelbė, kad tą provizorinę Lenkijos vyriausybę JAV pripažįsta.

Tuometinis Lenkijos pasiuntinys Washingtono atitinkamą valstybės sekretoriaus Byrnes notą gavo tik po keturių valandų. Joje buvo reikalaujama išsikraustyti iš pasitintų rūmų, kad į juos galėtų įsikelti Stalino parinktosios vyriausybės atstovai.

Tačiau Lenkijos egzilinės vyriausybės paleidimo Stalinui nepakanka.

--Aš reikalauju, --dėjo jis, --ir visus vertybinius popierius, kreditus bei kitą "Lenkijos vyriausybės Londone", turtą, nepaisant iš ko jis besudėdūt ir kur jis bebūtų, tuojau pat perduoti teisėtai Varšuvos vyriausybei.

Churchillio veidas vis rimtėja, nes sovietinis generalisimas, savo reikalavimų eilę tębėdama:

--Toliau, visos lenkų ginkluotosios pajėgos užsienyje ir Lenkijos karo bei prekybos laivynas turi būti perduota Varšuvos vyriausybei.

LENKIJA PRARASTA

Atsirėmęs fotelyje, savo švarką iki kaklo susisagstęs, Churchillis atsako:

--Daug lenkų, okupavus jų tėvynę ir juos išvarius iš Prancūzijos, ieškojo globos pas mus. Minėtino turto ta egzilinė Lenkijos vyriausybė, kuri taip pat pas mus buvo priglausta, neturėjo. Ji net neturėjo progos, bėgdama nuo vokiečių, daug ką pasiimti. --Dešinioji britų premjero ranka, padėta ant stalo, jam pačiam nepastebint, susigniaužia į kumštą. --Jei ji ir būtų galėjusi ką nors išgelbėti, --sušunka jis pakeltu balsu, tai jai nepasisekė dėlto, kad iš rytų pusės Lenkijon įsiveržė raudonoji armija.

Trumanas išsijungia iš diskusijų. Iš savo politinės patirties jis žino, kad kai kuriuos dalykus galima lengviau išspręsti, jei jie

nagrinėjami tik po ilgesnio laiko tarpo. Todėl jis pasiūlo tą reikalą perduoti užsienių reikalų ministrų tarybai.

Stalinas pasigauna tą idėją ir pasiūlo ją įtraukti, kaip oficialų pasiūlymą. Trumanas dar skubiai priduria:

--Išskaitant laisvus rinkimus! Bet sovietinio diktatoriaus veidas staiga susiraukia. Pusiaurimerkės akis, jis pasižiūri į JAV prezidentą. Paskui atsako:

--Provizorinė vyriausybė niekada nepaneigė laisvų rinkimų. Kad pagal bolševikinę sampratą "laisvi rinkimai" visai kitaip atrodo, negu Vakaruose, jis sąmoningai nutyli.

Antrasis Potsdamo konferencijos posėdis baigtas. Jis tęsėsi lygiai valandą ir keturiasdešimt penkias minutes. Tačiau to trumpo laiko pakako Lenkijai galutinai nurašyti iš laisvų valstybių eilės.

KOVA DEL VOKIEČIŲ RYTINIŲ SRIČIŲ

Trečiajame ir ketvirtajame posėdžiuose nagrinėjami antrą eilės svarbos dalykai. Bet vis dėlto nė vienas jų nėra galutinai išspręstas.

Sovietinė vyriausybė pasiūlo vakarinę Lenkijos sieną nukelti iki Oderio-Neisės linijos. Trumanui buvo pasakota apie Churchillio pastabą Jaltos konferencijoje: "Būtų gaila, jei lenkiškoji žąsis būtų taip prisėta vokišku lesalu, kad jai sutriktų virškinimas." Jis yra tos pačios nuomonės.

Be to, JAV prezidentui sovietų siūlomasis sienos perkėlimas atrodė neteisingas ir nereikalingas. Jis įsakiama atkreipia dėmesį, kad konferencijos pradžioje buvo susitarta kalbėti apie 1937 m. ribose buvusią Vokietiją.

--Britai ir amerikiečiai grįžo į jiems priskirtąsias zonas, bet Sovietijos vyriausybė, kaip atrodo, Lenkijai perdėdė savąją zoną, apie tai nepainformuodama nei Amerikos, nei Britanijos.

--Tai nėra teisinga, --prieštarauja Stalinas. Jo balsas skamba pikta. --Mes neperleidome Lenkijai zonos saugiai. Reikalai yra kitoki. Raudonajai armijai veržiantis priekiu, vokiečiai iš tos srities išbėgo. Tik lenkai pasiliko, kurie džiaugsmingai mus priėmė. Raudonoji armija negalėjo tuo pačiu metu vesti karą, užimtąsias sritis nuo šnipų valyti ir steigti administraciją. Mes buvome priversti remtis teryvenančiais lenkais ir su jų pagalba įstaigas kurti.

KAS ATSIKIO SU VOKIEČIAIS? Tačiau Trumanas taip lengvai nepasiduoda.

--Mes turime laikytis Jaltos, nustatytų zonų, --atsako jis, --kitai bus persunku spręsti re-

paracijas ir šimtus kitų dalykų.

--Reparacijos mums nekelia rūpesčio, --įsikša Stalinas. Staiga supranta Trumanas, kad Stalinui rūpi visai kiti dalykai.

--Jungtinės Valstybės vistiek nieko negaus, --atsako JAV prezidentas, bet mes tuo tarpu nenorime to ryškinti.

--Apie vakarines Lenkijos sienas Jaltos nebuvo nieko susitarta. Nė viena iš mūsų jos nesaisto, --pareiškia Stalinas.

Trumanas tuojau pagauna tą pastabą ir tuoj pat paklauso: --Tamsta nesi saistomas?

--Ne! --atsako Stalinas. Jis suprato, kad atviroje kovoje savo tikslų negali pasiekti, todėl jis stengiasi tuo tarpu išvengti galutinių sprendimų ir per laiką laiką išstremti kuo daugiau vokiečių. --Reikalas turi būti perduotas taikos konferencijai, --papildo jis savo pirmąją "ne". --Todėl būtų geriausia tą klausimą laikinai atidėti.

--Tai svarbiausios Vokietijos žemdirbystės sritys, --pastebi Churchillis.

--Bet kas jas apdirbs? --atkerta Stalinas. --Ten neliko ūkininkų, išskyrus lenkus.

--Kas gi atsitiko su vokiečiais? --klausia Churchillis. Ir Trumanas prisijungia prie to klausimo.

--Jie pabėgo! --pikta kerta Stalinas.

Britų premjeras galvoja apie išlaidas, kurių prireiks išstremtiesiems vokiečiams maitinti, ir pastebi:

--Kas turi tiems žmonėms duoti maisto? Pagal sovietinį pasiūlymą Vokietijai liktų tik ketvirtis dirbamos žemės, ir būtų perkeldama aštuoni milijonai žmonių. Ta likusioji Vokietijos dalis negali tiek daug jų priimti. Kita vertus, aš netikiu, kad visi vokiečiai pabėgo. Mano informacijomis, ten jų dar tebegyvena apie 2 milijonai. Mes negalime jų sugrąžinti į pramonines Vokietijos sritis ir tuo pat metu Vokietiją atkirsti nuo jų maitinimo bazės.

--Likusioji gyventojų dalis kraštą paliko, prieš raudonajai armijai ateinant. Nė vieno vokiečio neliko tose srityse, kurios numatytos perduoti Lenkijai, --karfoja Stalinas.

--Žinoma, ne, --pašnibžda admiralas Leahy JAV prezidentui. --Bolševikai juos visus išžudė! (Bus daugiau)

Šimtai naujų skaitytojų, pradėję skaityti Dirvą ir ją džiaugiasi. Pasiteiraukit, ar Dirvą skaito jūsų pažįstami ir kaimynai. Jei neatsiųskit jų adresus. Jie Dirvą gaus dvi savaites nemokamai.

Vyriausioji sąjungininkų karinė vadovybė. Iš kairės: gen. Bradley, adm. Ramsay, vyriausias pajėgų vadas gen. Eisenhoweris, maršalas Montgomery, gen. Tedder, gen. Leigh-Mallory ir vyr. štabo viršininkas gen. Badmintonas.

20 metų tos srities praktika Vokiečių radijų taisydas

TELEFUNKEN Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

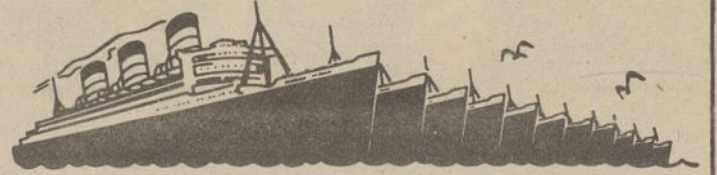
TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus

TAIP PAT IR VISOKIOS RUŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruoštumėt keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TRECIOKAI 311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey Telefonas: Market 2-4867

Draugas Don Camillo

Giovanni Guareschi

ATVIRUKAS IŠ MASKVOS

Buvo atgaivos dienos. Sovietija nesigailėjo išlaidų ir savo svečius buvo apgyvendinusi svarbiausiame sostinės viešbutyje. Tai buvo požeminio traukinio stiliaus dalykas su daugiau kaip tūkstančiu kambarių, su didžiulėmis salėmis, ir mažais salonais, su sietytais ir liftais--net galva sukosi.

Po pietų Don Camillo sudribo viename fotelyje, vestibulyje, iš kur galėjo stebėti ateinančius ir išeinančius žmones. Buvo tikrai nepaprastas reginys--turtum čion būtų susirinkusios pasirodyti viso pasaulio rasės ir žmonių tipai. Buvo matyti geltonų, juodų, rudų veidų, pilkų, žalsvų ir balsganų, buvo girdima šimtai kalbų.

Žinoma, Peppone nepaliko Don Camillo vieno ilgam laikui. Netrukus jis atsisėdė šalia jo.

--Tai tikrai gryniasias Babelis, --pasakė Don Camillo.

--Štai, kas ateina tamstai į galvą, --atsakė Peppone. --Tiesa, kiekvienas čia kalba sava kalba, bet tarpusavyje tie žmonės suprant vienas kitą, nes jie galvoja vienodai. Ir tai yra didžioji komunizmo jėga. Jie matė šį rytą Lenino mauzoliejų ir tą daugybę žmonių, kurie kantriai laukia, kol ateis jų eilė. Begalinės eilės stovima diena iš dienos, tai tęsiasi nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro. Kodėl? Nes kiekvienas, kuris atvyksta į Maskvą, pajunta savyje troškimą pagerbti tą žmogų, kuris atnešė šviesą į tamsybes--ar tai būtų Kongo negras ar kinietis, italas ar grenlandietis--visi čia pergyvena apreiškimą.

Don Camillo žiūrėjo į Peppone tikro nusistebėjimo žvilgsniu.

--Drauge, --prabilo jis, --būdamas miestelio burmistru, tu visa to dar nežinojai.

--Aš žinojau tai, kaip ir dabar žinau, tik nežinojau, kad tai žinau. Po to aš stebėjau save ir atradau. Reikalas yra paprastas, klnybe: su Leninu atsitinka taip pat, kaip kadaise su Kristumi. Tik tas skirtumas, kad Kristaus atveju reikalas sukosi apie prietarus, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

nori Leniniui parodyti savo dėkingumą--už tą apšvietimą.

--Bet ar šalia Lenino tame mauzoliejuje neguli ir kitas asmuo?--pasiteiravo Don Camillo.

--Jis tai guli, tai neguli, --atsakė Peppone. --Kiekvienam atveju, žmonės eilėse stovi dėl Lenino. Tamsta pamatysi.

Don Camillo papurtė galvą.

--Aš jo nematysiu.

--Už kelių minučių mes visi bendrai eisime į mauzoliejų, --atsakė Peppone. --Taip susitarta su draugu Oregovu.

--Aš nesu jam skolingas jokio dėkingumo, --pareiškė Don Camillo. --Aš nesivaikiau madų, ir man vis dar tebegalioja vienintelis Kristaus apreiškimas.

Peppone piktai nusijuokė: --Celės vadovas turi aiškiai apibrėžtas pareigas, kurių jis negali išvengti.

--Bet kunigas turi dar aiškiau apibrėžtas, --atsakė Don Camillo.

Tartum jam tą akimirką būtų galvon atėjusi viena pareiga, jis iš kišenės išsitraukė atviruką,

(Bus daugiau)

Sibiro tremtinio atsiminimai (4)

A. Valasevičius

NAKVOJU KLUONO SLĖPTUVĖJE

Mes taip ir padarom. Žiemų pusėj matosi, kaip viena grupė apgulusi Naujajio sodybą. Vieškelio važiuoja kareivių lydimi vežimai. Veža grūdus ar nusavintą buožių turta.

Kita grupė, koks 20 vyrų, bėga, krinta, šauna. Už kokių 300 metrų, didžiausiam mūsų nustebimui, bėga mergaitė. Iš Masionių sodybos prieš mergaitę eina moteris. Ir aiškiai matos, kaip ji pakėlus į aukštį kumštį, graso šaunantiems.

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

— Ech, jūs piemenys, piemenys, — sako Juozas. — Aš jus pamokyčiau, kaip reikia kariauti, o čia visa yra protavimo ir svarstymų išdava. Tiesa slypėjo daiktuose, bet ji buvo tamsoje. Leninas pagriebė žibintą ir uždegė, atnešė šviesą tamsybėn, ir dabar kiekvienas gali matyti. Todėl kiekvienas, kuris tik atvyksta Maskvon, ir

prisiraukė artyn staliuką ir pradėjo rašyti.

--Aš drįstu tikėtis, kad šį kartą nekreti man vėl kokio kvailo pokšto? -- sumurmėjo susirūpinęs Peppone.

--Kaip tai? Ar partietis negali turėti draugų, kurie gyvena mieste ir atsitiktinai išikdė Vyskupo aikštėje?

--Toje aikštėje gyvena tik vienas vyskupas! --sušuko Peppone. Don Camillo parodė jam atviruką.

--Pažvelk čia, drauge, --pasakė jis. --Kaip tik dėlto kad Vyskupo aikštėje gyvena tik vienas vyskupas, aš atviruką užadresavau paprastam "ponui", kuris atsitiktinai turi tą pačią pavardę, kaip ir vyskupas.

Peppone žvilgtelėjo į adresą ir atviruką gražino.

--Tamstos asmeniniai reikalai manes nedomina.

--Drauge, --švelniai prabilo Don Camillo, tartum duodamas gerą patarimą, --tavo vietoje aš įj pasirašyčiau.

--Ar tamsta pamišai? --atsakė Peppone.

--Bet jei rytoj Kristus vėl bus madoje? --kalbėjo Don Camillo pataikaujančiu balsu.

Peppone pagriebė plunksnakotį, parašė savo pavardę po Don Camillo parašu ir atviruką pastūmė atgal.

--Tai padariau tik dėlto, kad mūsų vyskupas, nors ir ilgaskvernės, bet padorus vyras, --pasakė jis, --dėl jokių kitų priežasčių.

Don Camillo atsistojo, nuėjo link kolonos ir įmetė atviruką prie jos kabančion laiškų dėžutėn. Grįžęs atgal, jau rado visą būrį susirinkusių.

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

JAUNŲJŲ MENININKŲ VARŽYBOMS PRAĖJUS

Jaunųjų menininkų varžybos jau praeityje. Ir reikia pripažinti, kad jos praėjo didelio įdomumo ženkle. Viena, kad jos jau buvo vykdomos antrą kartą, o antra — įtraukus į varžybas daugiau meno sričių, jos pasidarė dar labiau patrauklesnės.

Kaip jau buvome trumpai minėję, premijas laimėjo: dainininkės: Vita Valiukonytė ir Genovaitė Antanaitytė. Abi studentės, bestudijuojančios šios srities meną; smuikininkai — Brigita Pumpolytė ir Saulius Alkaitis, taip pat besimokantieji tos srities meno; baletininkės — Teresė Stasaitė, Livija Kasperavičiūtė ir jaunutė Milda Jokubaitytė.

Tokių varžybų didelis rėmėjas J. Bačiūnas neužmiršo ir tų, kurios oficialiai premijų nelaimėjo. Anot jo, kas dalyvauja Dirvos rengiamose jaunųjų menininkų varžybose, niekas nepralaimi. Visi išeina laimėtojai. Ir tikrai, laimėtojai išeina ir ne materialine prasme. Apie jaunąsias mūsų jėgas visi sužino, jomis pradeda daugiau domėtis, dažniau kviesti į rengiamus koncertus, o tuo pačiu padeda ir lengviau mokslus baigti.

Oficialūs premijų mėcenatai

Šiais metais dainininkės premijas, po \$100 sudėjo: Tautinės Sąjungos centro valdyba, East Chicago Tautinės Sąjungos skyrius ir Cicero Tautinės Sąjungos skyrius. Premijas įteikti atvyko Jonas Rinkūnas, iš East Chicago.

Smuikininkams premijas paskyrė Vilties Draugija. Jas įteikė Vilties Draugijos pirmininkas Dr. J. Bartkus. **Baleto šokėjoms premijas paskyrė Dirva.** Jas įteikė didelis Dirvos bičiulis, rėmėjas ir bendradarbis Juozas Bačiūnas.

Kada kalbama apie Vilties Draugijos premijas, arba pagaliau ir Dirvos skirtas, reikia kai ką ir papildyti. Vilties Draugijos premijai pinigų nereikėjo imti iš Vilties Draugijos kasos, o Dirvos skirtoms premijoms daug patalkino eilė clevelandiečių gydytojų, ad-

Ar ašarota aš tau graži, kam mano turtą grobi, veži?

Močiutės plonas drobeles, sesutės austas juosteles, mano pačios jaunų dienų, tu veži rusėms dovanų.

Brolėlį mano areštavai Sibiro kraštan išvežei. Ar daug tu rublių kruvinų gavai už kančią kankinių?

Pritaikyta liūdna, liūdna melodija. Viena kita nusišluosto ašaras, matyt, netekę brolio ar mylimo.

Mane stebina, kaip greit gimė naujos dainos iš skausmo sutrintos liaudies krūtinės. Ne visos jos buvo apverkančios neteisingai skriaudžiamą tėvynę. Toliau atsirado daugiau raginančios gintis nuo priešo.

Iš visų to laiko dainų, patį kovingiausią, gimusi kartu su partizanais, tai partizanų maršas:

Mes partizanai vyrs prie vyro, mes viešpačiai miškų. Ar lietus lyja, švinas byra, visad mums yr ramu.

Mums plieno šalmas galvą dengia, širdis pilna garbės. (Nukelta į 6 psl.)

Muzikas B. Witcomb akompanavęs koncerte dalyvavusioms dainininkėms ir smuikininkei, pertraukos metu kalbasi su dainininke Genovaitė Antanaityte, laimėjusia antrąją vietą.

Dirvos nuotrauka

vokatų, biznierių ir šiaip to gražaus sumanymų rėmėjų. Dirva čia ir nori visiems, kurie žinomi ir nežinomi premijų davėjai, pasakyti: ačiū ir su visais skaitytomis pasidžiaugti ta gražia talka, dosnumu ir mūsų jaunimo meninių pastangų rėmimu.

Sprendėjų komisija

Visi supranta, kad išrenkant geriausius mūsų jaunuosius menininkus, didžiausia atsakomybė tenka sprendėjų komisijai. Šiais metais ją sudarė: Buv. Kauno valstybinio teatro baleto artistė p. Janulevičienė, teatralas Vl. Braziulis-Braziulevičius, pianistas Andrius Kuprevičius ir muzikas Alfonsas Mikulskis.

Visuomenės opinijai nustatyti, kaip ir praėjusiais metais, buvo vykdomi balsavimai. Reikia tik pasidžiaugti konkursinio koncerto dalyvių menininių pajėgumu. Ir praėjusiais metais, ir šiomet, sprendėjų komisijos tarimas sutapo su visuomenės balsavimo daviniais. Taigi konkurso laimėtojams yra dvigubas pripažinimas.

Konkursinio koncerto stebėtojai

Jų buvo iš visur. Kaip ir pridera, daugiausia buvo clevelandiški. Bet matėsi iš Chicagos, Pittsburgho, Detroito, Daytono, New

Yorko ir kitur. Ypač reikia pasidžiaugti, kad judriausias šiuo požiūriu tai mūsų jaunimas, kuris neboja jokių tolimų kelionių. Ir gerai, jų sumegztos pažintys juos daro aktyvesniais lietuviškojo gyvenimo dalyviais.

Talka konkursinę programą vykdančią

Pirmiausia reikia prisiminti mūsų akompaniatorių B. Whitcomb, kuris jau antri metai tas pareigas atlieka labai aukštame lygyje ir iš konkurso dalyvių susilaukia vertos pagarbos. Jis tas savo pareigas taip atlieka, kad visi galėtų išeiti laimėtojai. Ir po koncerto pasilieka geriausiais draugais. Baletininkėms ypač daug patalkino p. Sagiai, o pranešėnį konkurso dalyvių atliekamus meninius pasirodymus, praėjusių metų viena iš konkurso laimėtojų — Nerija Linkevičiūtė, atvykusi iš Chicagos.

Geros širdys ir darbščios rankos

Jos padėjo atlikti visus kitus sudėtingus darbus, kurių ruošiant tokio masto konkursinį koncertą, labai daug atsiranda. Ir ypač dar, kada po koncerto vyksta vaišės, šokiai ir kitos pramogos. Tų darbų buvo daug, jie visi labai gerai atlikti, svečiai skirstėsi patenkinti. Ačiū visiems!

Tarp abiejų smuikininkų—S. Alkaitio ir B. Pumpolytės, prieš varžybų konkursą ir po premijų paskelbimo, vyko draugiškas pasikalbėjimas, tik greičiausiai ne apie muziką. Reikia pripažinti, kad abu smuikininkai labai didelių gabumų ir dirbdami gali tikrai daug pasiekti.

Dirvos nuotrauka

Baleto šokėja Livija Kasperavičiūtė, jaunųjų menininkų konkurse vyresniųjų grupėje laimėjusi antrąją vietą.

V. Plidzinsko nuotrauka

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIŠ, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Kelias, kuriuo toliausiai galima nueiti

Antrosios jaunųjų menininkų varžybos, kurios įvyko gegužės 14 d. Clevelande, parodė, kad visose meno šakose turime priaugančių gražių jėgų, kurios, rimtai dirbdamos, gali susilaukti ir didelio garso ir nemažesnės lietuviams garbės. Labai gerai, kad tos priaugančios jėgos nepasitenkina mėgėjišku išsilavinimu, bet siekia aukštojo mokslo, atseit, pasirinktai menininko profesijai visapusiškai pasiruošia. Ir tai yra pats tikriausias kelias, kuriuo galima toliausiai nueiti.

Minėtas aukštojo išsimokslinimo kelias visad yra ir sunkiausias. Juo einant reikia didelio jėgų įtempimo, materialinių išteklių. O pagaliau, reikia ir talkos, kad augantieji menininkai rastų progos savo gabumus parodyti, kitaip sakant, galėtų visuomenei prisistatyti ir iš jos tikėtis visokeriopos paramos. O šiuo atveju — lietuvių vaikams vertai nori tikėti, kad jais pirmiausia lietuviai ir susidomės.

Dirva, norėdama mūsų jaunesiems menininkams padėti, juos mūsų visuomenei parodyti, jų gabumus išskirti, pradėjo rengti jaunųjų menininkų varžybas. Praėjusiais metais jos siauresnės apimtys, šiais metais ta apimtis žymiai prasiplėtė, o ateinančiais metais dar bus labiau praplėsta. Ir čia reikia pasakyti, kad vienai Dirvai būtų sunkoka tai įvykdyti, jei neturėtų tam darbui ne tik priitariančių, bet ir dosniai paremiančių. Štai, praėjusiais metais tokioms pat premijoms, oficialioms ir neoficialioms, buvo išleista virš \$800.00. Šiais metais tokioms pat premijoms jau išleista virš \$1000.00. Ir jos atiteko tiems mūsų priaugantiems menininkams, kurie ne tik dirba, bet ir su lietuviškąja visuomene nori labai glaudaus ryšio.

Mes tik galime pasidžiaugti, kad dvi praėjusių metų konkurso laimėtojos šiemet jau baigia aukštuosius mokslus. Jos daug kur buvo kviečiamos į lietuvių parengimus atlikti meninės programos. Tuo jos tvirtiau susirišo su lietuviškąja visuomene, o, pagaliau, jos turėjo ir šiek tiek pajamų, kad to mokslo materialinė našta būtų lengvesnė.

Pilnai tikime, kad ir šių metų laimėtojos mūsų lietuviškosios visuomenės bus taip pat šiltai sutiktos, įvertintos, kviečiamos lietuviškųjų parengimų meninės programos atlikti, į lietuvišką kultūrinį gyvenimą tvirtiau įsijungti. Mes taip pat norime tikėti, kad lietuviškoji visuomenė lygiai brangins ir tas, kurios premijų nelaimėjo, bet konkurse ryžosi dalyvauti ir savo gabumus parodyti.

1961 metų panašios jaunųjų menininkų varžybos taip pat suplanuotos pavasari. Greit pranešime tikslią datą, o ruoštis kviečiame iš anksto.

B. G.

Šiais metais surengto jaunųjų menininkų konkurso koncerto svečiai dar aktyviau dalyvavo menininkų atrinkime. Balsams skaičiuoti komisijai turėjo nemažai padirbėti. Iš kairės: P. Veitienė, J. Palukaitis ir Dr. J. Bartkus.

Dirvos nuotrauka

KUR EINAME?

Štai faktai, o skaitytojas pats tepadarą iš jų išvadas. ALT New Yorko skyriaus pirmininkas A. Varnas buvo nuvykęs į Lietuvą. Tą progą Amerikos lietuvių komunistų laikraštis "Laisvė" džiugaudamas rašė, kad dabar tokių varnų atsirasia...

daugiau. Tiesa, ALT centr. komiteto išdėstymas M. Vaidyla gegužės 5 d. per Margučio radiją A. Varną už tokį žygi išvadino žiopliu. Blogiausia, kad panašūs žygdarbiai turi palinkimo kartotis.

Gegužės 5 d. B. Dirmekis suorganizavo viešas diskusijas per Margučio radiją okupuotos Lietuvos lankymo klausimu. Nors jo kvietieji inž. V. Adamkavičius, M. Vaidyla ir V. Vijeikis labai aiškiai, logiškai ir argumentuotai įrodinėjo, jog važiavimas į rusų okupuotą Lietuvą būtų išdavimas Lietuvos laisvinimo reikalo, bet B. Dirmekis vis tempė ant savo korpalo ir, negalėdamas pagrįsti savo teigi-

NUOMONĖS IR PASTABOS

IŠ LNT APLINKOS

APSIMETIMAI: --

Kaikurie laikraščiai rašė, kad ALT, Vliko ir LLK atstovai Washingtono nutarė rašyti Lietuvos Nepriklausomybės Talkai (tik ne Rasteniui) laišką susivienijimo reikalui. Žinoma, tuo tarpu dar niekas (ne tik Rastenis) tokio laiško nematė. Turbūt nei nematys...

Dar apie kovo vidurį, sako, patį PLB viršūnė iš Toronto, J. Matulionis ir V. Meilus, žadėjo atvykti New Yorkan ieškoti vieningesnių kelių, ir buvo sutarę, susitikti su visais LNT valdybos nariais Verby savaitgalį. Bet apsiniaukė New Yorko padangė nuo tą naujieną išgirdusių Vliko kaktų susiraukimo. J. Matulionis ar kažkas kitas ten Toronte susirgo ir niekas neatvažiavo: atidėjo Atvelykiui, Atėjo Atvelykis, ir vėl kažkas susirgo. Taip niekas ir nebeieško vieningesnių kelių...

O pernai, -- pats Vliko pirmininkas ištiesius metus vis tų vieningesnių kelių ieškojęs. Bent jau daug kam pasakojęs apie sėkmingai pradėtus pasikalbėjimus. Rodos sėkmingiausias pasikalbėjimas įvyko pereiną rudenį, kai ALT posėdžiavo New Yorke, Vliko pirmininkas prisikalbino ALTS pirmininką E. Bartkų, kad tas imtųsi pirmo vaidmens konsolidacijai pasiekti. E. Bartkus jau buvo visiškai rimtai beužsimojęs piršliauti, tik panoro dar šiek tiek išsiaiškinti "jaunikio" pageidavimus. Kas iš to išėjo, geriausiai pasako šiedu dokumentai:

NUORAŠŲ NUORAŠAI

1.

Chicago 1960 m. vasario 10 d. Dr. A. Trimakas, Vliko Pirmininkas, 195 Kosciusko, Brooklyn, New York • Didžiai Gerbiamas Dr. Trimakai, Neatidėtinai reikalai buvo man sutrukdę grįžti prie klausimo, apie kurį kalbėjome New Yorke, Turiu galvoje Jūsų siūlymą man tarpininkauti Laisvinimo Veiksnių konsolidavime. Dėl laiko stokos tuomet tuo reikalu neturėjome

my dėl okupuotos Lietuvos lankymo, griebėsi tokio argumento: "lazda įkišta į vandenį atrodo kreiva". Aš, klausęs tas diskusijas, patariu B. Dirmekiiui savo visą lazda sukišti į vandenį, tuomet ji atrodys tiesi ir jam nereikės užsiiminėti kreiva propaganda.

Tos diskusijose per Margučio radiją taip pat paašėjo, kad: 1. ALT sekretorius Grigaitis savo laikraštyje Naujienose ragina lietuvius lankyti rusų okupuotą Lietuvą. 2. ALT Chicago skyriaus pirmininkė Mikužinė pareiškusi, kad ji praityje dirbusi su komunistais ir neatsisakanti ir ateityje su jais bendradarbiauti. 3. Liet. Bend. Kultūros Fondo pradininkas Kreivėnas suteikęs piniginę paramą Chicago lietuvių komunistams suorganizuoti okupuotoje Lietuvoje išleistų knygų parodą.

Quo vadis, lietuvi? Kas esate jūs, kurie skubate nusilenkti žiauriam, suniekėjusiam Lietuvos okupantui? Gal tai yra komunistų tretininkai, o gal neišmanėliai? O gal dar kitokie?

A. Pakalniškis, Chicago

NESENIAI IŠ LIETUVOS ATVYKUSIOJO DIRVOS VERTINIMAS

Mums atsiųstas tokios laiško ištraukos, rašytos Vokietijoje: "...gavau nuo tavęs didelį ryšulį laikraščių... net akys apraibo beskaitant, ir ne man vienam, bet ir mano (kartu iš Lietuvos atvykusiems) kaimynams. Dabar jau turiu užsiėmimą. Mat, įdomu patirti apie (Vakaruose esančių) lietuvių gyvenimą, ir čia per laikraštį tą viską matai...

Dar noriu pabrėžti, kad šis laikraštis yra puikus. Jame jaučiama daug sielos įdėta, kaip teksto turinyje, taip ir paveikslų rinkiniuose. Tikrai gyvas yra laikraštis. Redaktorius ir redakcijos bendradarbiai, matyt, yra tikri lietuviai -- patriotai, o kartu ir netinginiai. Taipogi ir atspausdinta švariai ir gerai."

progos plačiau išsikalbėti, todėl norėčiau patirti: 1. Ar Jūsų iškeltoji veiksnių apsiijungimo mintis yra grindžiama Jūsų vadovaujamos institucijos bendru nusi-statymu, ar tik Jūsų asmenine pažiūra? 2. Ar Vlike dalyvaujančios grupės siūlo tartis tik su Vliko, LNT ir Lietuvių Fronto atstovais, ar laikytų kvietinias ir kitas Lietuvos nepriklausomybės besirūpinančias organizacijas. Jei taip, tai kokias? 3. Kokį vienijimosi planą, arba kokius jo pagrindinius bruožus Jūs bei Jūsų atstovaujamos grupės dabartiniu metu numatote pasiūlyti eventualiems pasitarimų dalyviams? Laukdamas atsakymo, tikiuos, kad Jūsų užsi-brėžta konsolidavimosi idėja duos realių vaisių. Reiškiau pagarbą, Eugenijus A. Bartkus. * EAB: dpb, Nuorašai: V. Rasteniui, LNT Pirm., J. Brazaičiui, LF Pirm.***

2.

VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS, SUPREME COMMITTEE FOR LIBERATION OF LITHUANIA, 233 Broadway, Room 3014, New York 7, N.Y., Telephone: BEakman 3-1398. * 1960 m. kovo 11 d., D. G. Ponui Inž. E. Bartkui, 300 W. Washington, Suite 710, Chicago 6, Illinois. * Malonus Pone Inžinieriaus, Kai kalbėjome ALT suvažiavimo New Yorke proga Lietuvos laisvinimo sustiprinimo reikalu, norėjau, Tamstai maloniai sutikus padėti, patirti LNT nusistatymą konsolidacijos klausimu. Belaukiant Tamstos pastangų rezultatų, LNT pirmininkas pasiskubino savo pažiūrą tuo reikalu išdėstyti pranešime, kurį jis skaitė vasario 16 dienos minėjime, Montrealy, Kanadoje. LNT Komitetas Toronte, be to, padarė ta pačia proga pareiškimą, kuriuo taip pat išryškino savo pažiūrą į laisvinimo darbą. Abiejų pareiškimų mintys supuola. Iš tų pareiškimų paašėjo, kad LNT skelbiama laisvinimo samprata yra visiškai skirtinga nuo VLIK vedamo bendrojo Lietuvos laisvinimo darbo ir yra priešiinga jo supratimui, kaip turėtų būti siekiama laisvės Lietuvai. Tenka

Baleto šokėja Teresė Stasaitė, jaunųjų menininkų konkurse, vyresniųjų grupėje laimėjusi pirmąją vietą. Dirvos nuotrauka

todėl abejoti, kad LNT, eidama visiškai skirtingu keliu nuo bendrojo Lietuvos laisvinimo darbo, galėtų ir norėtų, nepaisant mūsų visų pastangų, įsijungti į bendrą to darbo vykdymą. Labai gaila, bet kol LNT neras reikalingą pajėgų savo pirmininko išdėstytą pažiūrą šiuo reikalu, vargu ar galime tikėtis ką konkretesnio konsolidacijos klausimu pasiekti. Tamstą tikrai gerbiu Dr. A. Trimakas. *** Be komentarų: pp. Rastenis, Abraitis, Nemickas, Blinstrubas, E.B.***

Šis dr. Trimako "disengagement" sukėlė nemažą linksmų šypsenų. Mat, Montrealy V. Rastenis ne tik nebuvo kaip LNT atstovas, bet ir apie konsolidaciją liečiančius dalykus visiškai nekalbėjo. (Kalbėjo apie tai, ir visai oficialiai, bet pereiną vasarą Detroitė.) O ir Toronto LNT komitetas tik apie rinkliavą

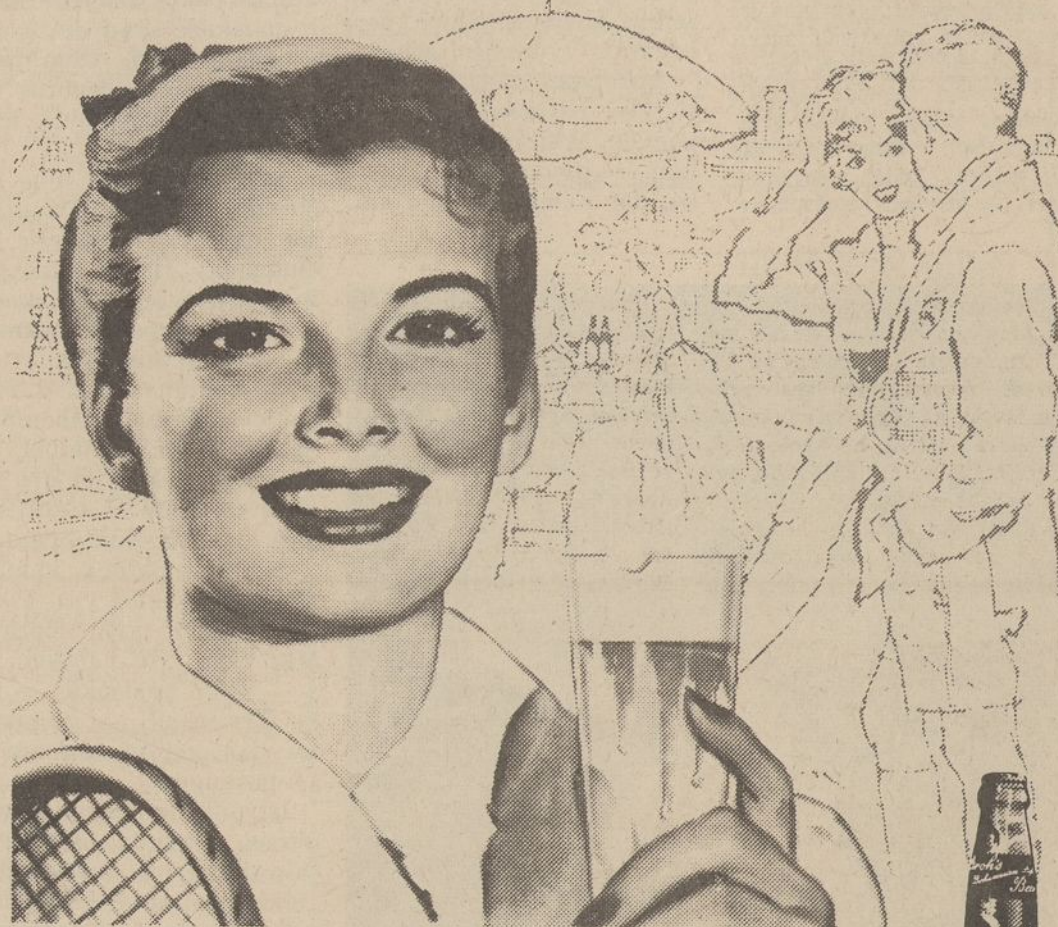
su M. Anyso tesiginčijo. Tad kaip gi žmonės nesišypsos, kai Vliko pirmininkui, lyg iš mėnulio iškritusiam, tik dabar, iš pareiškimų, kuriuose nieko apie tai nei nekalbėta, paašėjo, kad LNT yra ne tokios pačios nuomonės, kaip Vlikas! Jeigu Vliko pirmininkui ligšiol būtų atrodę, kad LNT nėra skirtingos nuomonės, tai kam gi reikėjo tarpininkų deryboms ieškoti?

Matyt, Vliko pirmininkui labai gražu vaidinti taikos ir vienybės apaštalą. Tik kai netikėtai susidūrė su reikalu kalbėti apie tą taiką ir vienybę konkrečiai, tai net klupdamas pabėgo už krūmų.

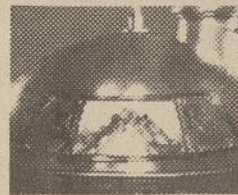
Iš LNT valdybos vieno nario teko girdėti apie tai tokią pastabą: Vliko pirmininko karvelidė vienu taikos karveliuma žiau, Pabijojo, kad per toli nusukristų, griebė gražinti ir pasmaugė...

(Jb)

Kokia puiki kombinacija DŽIAUGSMAS... DRAUGAI... IR UGNIM VIRTAS STROH'S

Amerikoj tik ugnim virtas alus!

Visų Amerikos alaus rūšių tik Stroh's verdamas ugnim. Ir todėl tik Stroh's turi tokį skonį. Ragauk Stroh's šandien!

Jums patiks

Stroh's

yra šviesesnis!

DABAR UŽ VIETINES KAINAS!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, MICH.

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

Siaubinga meilės karikatūra ③

"Išpriešavimas yra siaubinga karikatūra meilės, kurioje nėra pritarimo. Po išpriešavimo --priešpaua yra antroji žmogiškosios buities pa-baisa. Tai siaubinga pa-klusnumo karikatūra. Laisvanoriškas pritarimas yra esminis dalykas pa-klusnumui, kaip ir meilei."

Simone Weil,

žymi praėjusio karo pran-cūzų rezistentė ir rašytoja.

matome, NKVD "santykių nutrau-kimo "teorijos ir komunizmo triumfai sėkmingi tėra tik tada, kai koks asmuo yra jų kalėjime, kacete, kaltinamųjų sūle ar kitu būdu paimtas į tiesioginę "ataskaitą".

★

Bet ir tai dar ne viskas. Kas tokių komunistinės propa-gandos būdą paverčia dvigubai tragikomišku, yra taisyklė, be išimčių, kad kaltinamasis savo klaidų ir nusikaltimų neturi teisės ir laisvės net savais žodžiais pasakyti. Pareiškimo tekstą jam parašo policijos ar kompartijos organai, o jistiktori pasirašyti, kad tai jo paties pasisakymas. Be abejo, tardyto-jams jis gali įteikti daugybę pus-lapių savo paties prirašytų pasi-sakymų, bet jų paskutinė redak-cija privalo būti tokia, kaip ją pasiūlys NKVD stilistai. Vienas kitas sakinyas ar faktas bus pa-naudotas taip, kaip kaltinamasis pateikė ir kiek jis naudingas Kremlui. Bet visą kitą jam bus gatavai paruošta pasirašyti.

Mes ne vienas čia gerai pa-žinome Joną Deksnį, gerai ži-nome jo galvojimo būdą, kalbė-jimo ir rašymo stilių, jo mė-giamus žodžius ir posakius, jo minties visada kiek savotišką eigą. Tai dalykai, kurių subren-dusiame žmoguje beveik negali-ma nei pakeisti, nei iškreipti. Kiekvienas suklautojimas čia tuoj tiksliausiai gali būti suvo-kiamas. Išskyrus keletą pas-traių, kur kalbama daugiausia apie jaunystės laikotarpį, maž-daug visas kitas Jono Deksnio vardu paskelbtas manifestas yra NKVD redaktorių darbas. Vargiai kas dešimtas sakinyas tėra jo pa-ties parašytas. Net ir tos tikros vietos, kur reiškiama jo nusi-vylinas užsienio lietuviams ir Vakarų demokratijoms, nebuvo leistos jam pasakyti jo paties žodžiais ir jo minties eiga, o pačių negabiausių ir bukliausių policinių stiliumi gožte užgožtos NKVD kūrėjų žodynų ir termi-nologija.

Taip jau stengiasi ir persi-stengta, kad vietomis darosi tik-rai juokinga.

Čia labai nuolankiai norėčiau atsiprašyti skaitytojus už sekan-čio kronikos skyrelio nuobodumą. Atleiskite man, bet tai yra būtina. Ir šiek tiek svarbu. Tai bus būdingiausia NKVD, Rusijos ir Lietuvos kompartijos stiliaus statistika, kuri mums geriausiai patvirtina J. Deksnio pareiški-mų formą, turinį ir autentiškumo laipsnį. Čia suregistravau tik labiausiai akin kritusius tradi-cinius bolševikinės publicistikos mėgiamus žodžius ir posakius, vieną ar po kelis kartus kar-tojamus jo pareiškime ir iš tik-rųjų sudarančius visą jo esmę...

★

Užsienio imperialistai. Šnipų ir diversantų organizacija (LAF) Slaptos "aktyvistų" gaujos. Akla klasinė neapykanta tarybinei san-tvarkai. Pražūtingas tėvynės ir tautos išdavimo kelias. Sužvė-rėjusių tautos išdavikų veiksmai. Aktyvistų vardu pasivadinę tautos išdavikai. Žudikai. Pogrindinė šnipų ir diversantų organizacija. Buržuazinė reakcija. Kraštutinis

šovinizmo ir rasizmo tvaikas. Plėšikiški hiterinių okupantų pla-nai. Antitarybinių nuotaių iste-rija...

Ištikimiausi okupantų bernai (aišku, ne komunistų, bet nacių...) Buržuazinės grupuotės. Pogrin-dinės grupuotės. Kruviniausi ta-rybinių žmonių žudikai. Siaubin-gas gyventojų žudynių organiza-torius (leitenantas Žukas). Kru-vini žudikai. Lietuviai, t.y. bur-žuaziniai nacionalistai (!). Ži-nomas lietuvių tautos budelis (gen. Plechavičius). Šlykščiausi lietuvių tautos budeliai (Py-ragius, Reivyti, Taunys...). Pa-sipriešinimo didvyrių vaizduo-jantis tipas (inž. Jonas Jukū-nas). Buržuazinių nacionalistų gaujos (partizanai). Klaičius žu-dymai. Kruviniai faktai. Siaubingos žudynės. Baisus baltasis tero-ras. Košmariški veiksmai...

Perkaršęs prof. A. Tumėnas. Tušti tauškalai. Vaidmainiškos frazės. Klasinių interesų poli-tiškai apžilbinta vlikinė buržu-a-zija. Pašėlusis antitarybinė iste-rija. Fašistinė pabaisa. Klasinis politinis akiračio ribotumas. Re-akciniai anglių amerikiečių sluogsniai. Šlykščiausi žudikai. Iki galo pasiryžę bernauti vo-kiečių fašistams buržuaziniai nacionalistai. Buržuazinių veikė-jų užkietėjęs reakcingumas, be-principiškumas ir moralinis žė-mumas. Badinis maisto davynys. Šlykštus Gaidžiūno ir Damušio nusikaltimas...

Nuožmus žudikiškas banditinis veikimas. Buržuazinių naciona-listų vadeivos. Emigrantiniai antitarybiniai kvailiojimai. Poli-tiškai žliba reakcija. Banditinis pogrindis Lietuvoje. Žiaurus banditas, morališkai išsigimęs ir sužvėrėjęs tipas (Lukša-Skra-jūnas-Daumantas, žinomos kny-gos apie partizanų veiklą auto-rius). Kraštutinis religinis fa-natizmas. Banditinio terorizmo ugnis. Tautizmai apie kilnius išlaisvinimo siekius. Emigrantinė masė. Krikdėmai, visokio plauko fašistinis gaivalas, buvę hitlerininkų talkininkai--lietuvių tautos budeliai ir išdavikai. Be-

Jonas Deksnys (dešinėje) 1948 metais su Lietuvos BDPS Prezi-diumo specialiu įgaliotiniu partizanų "Audroniu" (slapyvardis), grįžus Lietuvon netrukus žuvusiu kautynėse su bolševikais.

atodairinio melo ir šmeižtų sriautos...

Ir pabaigai pridėkime dar ke-lias NKVD literatūroje ir sovie-tinėje Lietuvos spaudoje įpras-tas teigiamas frazės:--

Tarybinių tautų šeima. Ta-rybiniai darbuotojai. Gigantiška Tarybų Sąjungos tautų kova prieš fašistinį žvėrį. Geriausiaji žmo-nijos dalis (SSSR tautos). Smar-kiais tempais kylanti Tarybų Lie-tuvos žmonių gerovė. Žydinti rė-vynė. Broliškų tarybinių tautų šeima. Šlovingas socializmo kelias. Mūsų epochos didysis tikslas--komunizmas. Žydek ir klestėk!.

★

Štai tikrasis NKVD žodynas ir NKVD stilius! Tikroji sovietinės politinės ir policinės publicis-tikos klasika... Nepaslepiama ir neslepiama, diena iš dienos tais pačiais žodžiais kartojama Kremliaus gauleiterio ir fantazi-komisarų prakalbose, sovietinės spaudos publicistų straipsniuose, net meno ir literatūros laikra-ščiuose. Be pakeitimų, be ma-žiausio originalumo ir fantazi-jos, be išradingumo ir skonio. Keletą to stiliaus pavyzdžių ne-senai buvau surašęs kronikoje

KOMUNISTŲ SPAUDA KIŠASI Į GIMINIŲ SUSIRAŠINĖJIMĄ ②

"Tiesa" gina Rūtą Giršienę iš Toronto nuo išnaudojimo!

Pereitą kartą kalbėjome apie atvejį, kada amerikinė teta per savo patarėją įskundė komunis-tų partiją savo dukterėčią Lie-tuvoje už tai, kad dukterėčia negyrė bolševikinio "rojaus", o skundėsi visokiais gyvenimo sun-kumais.

Šiandien kalbėsime apie kitą atvejį, kur skundas, atrodo, yra kilęs jau iš pačios Lietuvos, iš pavydžios giminaitės ar kaimy-nės. Skundėja žinoma tik kaip "kolūkiečių B.", apskundusi savo kaimynę ar giminaitę "Tiesos" redakcijai.

Iškusta Anelė Matusevičienė, gyvenanti bene Šiaudiniškių kai-me (to kaimo pradžios mokyklon-eina jos vaikai), Griebčių apy-linkėje, netoli nuo Kybartų.

Anelė Matusevičienė rašinė-jusi laiškus Rūtai Giršienei (ar gal Girčienei?) į Torontą, prašy-dama siuntinių. O Rūtai Gir-šienei, anot "Tiesos" korespon-dento, Toronte sekasi daug blo-giau, negu siuntinių prašytojai Matusevičienė. Giršienė esant medicinos sesuo, bet negaunanti darbo. Prieš porą metų, tačiau, Giršai pirko namus, išsimokėti-nai, turį dar 13,000 dolerių skolo. Tuo tarpu Matusevičienė paprašiusi atsiųsti vestuvinių drabužių dukteriai. Kadangi ves-tuvinės puošmenos nėra tokia bū-tinybė, be kurios neįmanoma iš-siversti, tai Giršienė, matyt, kiek pasipiktino ir parašė "ko-lūkiečių B.", sakydama:

"Anelė bėdavoja, galvoja, kad čia aukso kalani... Skundžiasi, kad negalės kelti dukteriai ves-tuvių, nes neturi vestuvių rūbų už ką nupirkti... Prašo atsiųsti... O už ką aš nupirksiu..." (Matyt, kad tos moterys buvo nekokiuose santykiuose ir pradėjo skųsti).

"Tiesos" korespondentas grie-biasi užstoti Giršienę. Esą, "Tik-

rai, juk nemaža lietuvių, kurie, vargo vejami, paliko tėvynę ir nusidangino už Atlanto, patys gy-vena sunkiai. O čia gyvenantieji jų giminaičiai, iš godumo prašy-dami siuntinių, dar juos jaudina. Tuo jie taip pat daro didžiulę paslaugą nuo liaudies rūstybės už Atlanto pasislėpusiems bur-žuaziniams nacionalistams, ku-rie panaudoja panašius laiškus šmeižtui prieš Tarybų Lietuvą, jos liaudį, prieš socialistinę santvarką."

Čia yra pamokymas ir įspė-jimas kaip Giršienei, taip ir ki-tiems, kad tretiesiems asmenims nėra ko tokius dalykus rašinėti. Toji "kolūkiečių B." yra nemaža pavyduolė, besilaikanti dėsni-o "jai ne man, tai ir ne tau". Giršienės laišku ji panaudojo Ma-tusevičienės apskusti. Tuo ji bu-nukirtusi siuntinius Matuseviče-nei, greičiausiai jos giminaitei, ir dar bus valdžiai įsiteikusi.

Giršienė nenurodė svarbiau-sios savo sunkumo priežasties. Šeimai, kuri jau sugebėjo pirkti namus, ir ne menkučius (jei ipo-teka 13,000), nedidelis dalykas nupirkti jaunai giminaitei me-džiagos vestuvinei suknelei ir dar kokių priedų, kad tenai turė-tų už ką pasisūdinti. Visas keb-lumas tas, kad sovietiniai muitai ir kiti mokesčiai kiek-vieno dalyko persiuntimą nesvie-tiškai pabrangina. Dėl to tai tik-rai visi yra priversti pasitaikiau-ti, kiek gali ir kiek nebegali siųsti. Ne giminaičių prašymai, o bolševikinis plėšikavimas vi-sus daugiausiai jaudina! To kaip tik nereikėtų laiškuose slėpti. Jei "Tiesos" korespondentai jau se-kioja, kaip jie sako, "laišku pėdsakais", tai kiekvienam lai-še, į kurį jie įkiš nosį, tegu ir

pauosto bolševikinio plėšikavimo kvapo!

PATYS DAUGIAU PARAŠĖ, NEGU BARAMIEJI

Bardamas Matusevičienė, kam ji skundėsi Giršienei ir prašė iš tos siuntinių, "Tiesos" kores-pondentas griebėsi ištirti, argi ištiesų Matusevičienės šeima sunkiai vertėsi. Žinoma, kaip ir dera valdžios autoriteto gynėjui, jis ne į Matusevičių namusėjo, o pasiteiravo apylinkės ir kol-chozo valdybose. Žodžiu sakant, ištyrė visu šimtu nuosimčių biu-rokratiškai. Ir ką gi sužinojo? Ogi štai:

"Šeimoms galva Stasys Matuse-vičius dirba kolūkyje fermos ve-dėju, visi suaugę sūnūs ir duk-ros taip pat darbuojas artelėje, o Stasys, Aldona ir Birutė mo-kosi Šiaudiniškių pradinėje mo-kykloje. Pernai šeima išdirbo 1279 darbdienius ir gavo už kiekvieną jų 3,5 rublio pinigais ir po 1,5 kg grūdų. To pakanka ir šeimai prasimaitinti, ir rū-bams, o kaip sakoma, ir pyragui dar lieka. Matusevičiai laiko dvi karves, nemaža kiaulių, paukš-čių".

Iš to korespondentas nesvyruo-damas daro išvadą, kad Giršienė Toronte sunkiau gyvena. Taigi, pasižiūrėkim, ką iš tikrųjų sako tie biurokratiškai oficialūs duo-menys, kurie turėtų neva išsklai-dyti laiškuose pasitaikančius "biaurius šmeižtus" apie žmo-nių gyvenimą Lietuvoje.

Kaip paprastai, bolševikiniai laikraštininkai mėgsta konkr-tesnius skaičius maišyti su bend-rybėmis. Taip ir čia: iš kores-pondento kalbos tiksliai nematy-ti, kiek Matusevičių šeimoje yra žmonių. O tai svarbu, kada kal-bama, kiek šeima turi pajamų

apie Stasį Žymantą, kur apie šį "žudiką suprotesoriaus kauke" toje pat vilniškėje "Tiesoje" buvo rašęs kažkoks F. Laurina-i-tis Lietuvos kompartijos ita-kingas pareiģūnas, Jono Deksnio pareiškime žodis žodin karto-jamos visai panašios frazės! Tai rodo daugiau negu panašumą,--tai rodo neabejotiną giminystę, kad ir tie straipsniai ir tie pa-reiškimai išeina iš tos pačios redakcijos, tų pačių stilistų su-tvarkomi, tų pačių viršininkų pa-rengiami ir paskelbiami.

Sutinku, kad šios sovietinio enkavedistinio stiliaus pavyzdžių ištraukos ir statistikos gana nuobodžios ir savo bukumu įky-rios, bet jos reikalingos su-prasti sovietinės politikos, ideo-logijos ir moralės dvasiai. Jos labai iškalbingos ir duoda raktą atsakymams į daugelį mįslių.

Tai ne Jono Deksnio žodynas, stilius ir frazės!

Visų kraštų slaptosios poli-tinės ir kriminalinės policijos tarnautojai paprastai yra iš-prusę psichologai, labai įvalgūs ir gerai jaučia kiekvieno pasaky-to žodžio poveikį. Bet jie dažnai netenka tų gabumų ir atbunka diktatūriniuose kraštuose, kur nėra, taigi, jiems ir nereikia jo-kios viešosios nuomonės kont-rolės ir kur galioja tik vienas įstatymas--ištikimai ir akiai pa-taikauti valdovui. Tada greit pa-metamas sakias ir, rusiškai ta-riant, tiek "storojamas", kad "persistorojama".

Deksnys, patekęs į NKVD reples, prileiskime, sutiko ir no-rėjo apie daug ką pasisakyti ir, netenka abejoti, pasisakė. Bet sistema negali prileisti, kad tie pasisakymai būtų jo žodžiais, jo būdu ir galvojimu. Ne, tai turi būti pasakytas policijos ir par-tijos stiliumi, arba kaip jie sa-ko,--"juridiniu" stiliumi. Ir tie galėje būti nuoširdūs, įdomūs istorijai ir mums visiems pasi-sakymai dabar NKVD redakci-joje išėjo, kaip klaidi, daugiau komiška negu tragiška išprievar-tavimo karikatūra.

Ir ne tik ta pasisakymo for-mos karikatūra ir tas NKVD stilius. Sekančioje kronikoje su-stosime ties keliais atvejais, kur ne mažiau išryškėja ir NKVD sutvarkyto rašto turinio kari-katūros.

pragyventi "su pyragu". Aišku, kad yra du tėvai Matusevičiai, yra trys mokyklinio amžiaus vai-kai,--tai jau penki,--ir dar yra "visi suaugę sūnūs ir dukros" dirbantieji artelėje (tai yra, ta-me pačiame kolchoze). Kiek tų sūnų ir dukrų? Iš posakio galima spręsti, kad yra mažiausia du su-augę sūnūs (nes nesako "suaugęs sūnus") ir mažiausia dvi su-augusios dukros (nesako "duk-ra"). Taigi iš viso Matusevičių šeimoje mažiausia devynias-menys, iš kurių dirba šeši, bet valgo visi devyni, visiems devy-niems reikia ir apsirengti, ir apsiauti, visiems reikia pastogės, patalynės, besimokantiems vaikams reikia vadovėlių.

Ta šeima pereitais metais iš-dirbo 1279 darbdienius ir gavo už kiekvieną darbdienį 3,5 rublio ir 1,5 kg grūdų. Ar tai daug, ar tai mažą? Anot korespondento, gana viskam, dar ir su kaupu, dar pyrago galima prisidėti... Paskaičiuokim.

Grynais pinigais uždirbo 4,476,50 rublių. Grūdų uždirbo 1,918,5 kg, arba, beveik dvi tonas, kaip bolševikų korespondentai dažnai pasididžiudami pabrėžia. Grūdais išduodami atlygini-mas leidžiama paversti rubliais, skaičiuojant po du rublius kilog-ramas. Taigi, grūdus skaičiuo-jant rubliais (3,837 rubliai), šeima iš viso per metus uždirbo 8,313 rublių ir 50 kapeikų. Ar tai tikrai daug? Viskam užtenka devynių (ar daugiau) žmonių še-imai?

Skaičiuokim toliau. Tą uždar-bį padalinus į devynias dalis, kiekvienam šeimos nariui per metus tenka po 923 rublius ir 61 kapeiką. Metuose 365 dienos, tai dieni kiekvienam po 2 rublius ir 53 kapeikas. O tai yra vienas litras pieno ir vienas kilogramas duonos. Arba 100 gramų (3,5 un-cijos) dešros (be duonos!). Kaip tas bolševikinės "tiesos" liežuvis gali čia iškombinuoti ir drabužius ir net "pyragą"?

Paziūrėkim į tą "gausų" kol-chozo uždarbį iš kitos pusės. Už darbdienį, (tai yra už darbo

(Nukelta į 6 psl.)

1949 m. pavasarį, prieš išvykstant į tėvynę Baltijos jūros pakran-tėje... Pačioje kairėje partizanų įgaliotinis "Audronis", šalia jo Jonas Deksnys, ekspedicijos vadas. Kiti keturi vyrai--motorlaivio įgula.

Sibiro tremtinio atsiminimai...

(Atkelta iš 3 psl.)

Aplink granatos ausį spengia — ranka nesudrebės. Sustojam drąsiai, vyrs prie vyro, kol plaks širdis kovos. Ir tėvų žemės anei sprindžio, niekam neatiduos.

Maža tėvynė, bet galinga iš praeities laikų. Ir tokių vyrų jai nestinga — išves keliu didžiū.

Vyrai nerodė ašarų kaip mergaitės, ir netrukus vienas žodis — partizanai supurtydavo milicininkus ir enkavedistus. Padėtis be išeities, be didelių raginimų sutelkė vyrus į partizanų būrius.

Rudaminos miestelį užėmė partizanai išbuvo tris dienas. Sako, padarė teisumą ir kai ką sušaudė.

Veisėjuose kasai rusai apkasus apsigynimui. Yra įsakymas, kad visos valtytys vakare turi būti perplukdytos į miestelio pusę. Tuo tarpu kaime ramiau, bet greitai dideliais būriais pradėjo siausti ir kaimus.

Nakvoju kluono slėptuvė. Rusiškos puolimo granatos tvarkingai sudėtos ant įtaisytos lentynėlės. Dar tėvo septinto kalibro revolveris po pagalvę.

Paryty pažadina mane netikėtas šnabzdėjimas. Gerai įsiklausau, kad kas tai lenda į slėptuvę. Savas, galvoju, bet atsargiai pasiruošiu.

— Kas? — negarsiai klausiu.

— Savas, — atsiliepė. Uždegu žvakutę. Atlenda uždusęs Stasys, atsukęsis iš gretimo kaimo. Mes vieni kitų slėptuves žinom, kad kokiam netikėtumui žinotum kur glaustis. Maloniai pasisveikinam.

— Žinai, vos ištrūkau, — pradeda pasakoti Stasys. — Parėjau į namus nusiprausti ir pasikeisti baltinius. Atsisėdau dar ir stiklinę pieno išgerti, o sesuo tvarkė kuprinę. Langus buvom užsidangstę ir lempa vos žybjėjo. Staiga barškina į visus langus. Sesuo išbėgė tik akis išvertė. Aš priėjau pirštą prie lūpų, kad ji tylėtų. Greit užsimečiau kuprinę ir prie durų. Sesuo nutveria man už rankos. Aš jai šnabždu: Tu būk linksmesnė, nieko nebijok ir eik paskui mane. Aš atidariau duris ir pats palieku už durų. Iš lauko tiesiai į seserį pašvietė elektros lempučių.

— Nebijok, kas yra namuose? — girdžiu balsą.

— Tėvai — mikčioja sesuo.

— Kas iš svetimų? — Niekio nėra.

— Kur brolis? — Jūs areštavot, — sako išsidrąsinus sesuo. — O kur kitas? — Nežinau. — Pamatysim! — Vyrai iškrėskit namus! — sako kreipdamasis į savuosius.

Sesuo pasitraukė į šalį ir atsistojo prie tų pačių durų taip, kad mane dar pridengtų.

Visi suėjo į vidų. Paskutinė ėjo sesuo ir prieangio duris taip ir paliko atidarytas, o virtuvės paskui save uždarė.

Atsargiai pasilenkęs pažiūrėjau laukan. Žinau, kad stovi sargyba. Apsisiaučiau prieangyje kabojusiu rusišku plosčiu. Sargybiniui kiek paėjus į galą namo, susitvarkau ginklą ir tvirtu žingsniu išėjau prie jų stovinčių vežimų. Mano laimei, jie buvo tušti. Norėjau išsikinkyti arklį ir nujot, bet galvoju, kad tada namiškius tai tikrai tasyt.

— Einu neskubėdamas, apsidairydamas. Girdžiu, pas kaimynus loja šunys. Nežinau ar dideliu ruožu jie apsisautė, bet laimingai pasiekiau karklynus ir, matai, dabar jau esu pas tavę. Gerai, kad tarp rusų maišosi ir milicininkai. Jie dar be uniformų ir su civile kepure galima juos apgauti.

— Gerai, kad tavo sesuo ne taip baili. Gal girdėjai, kaip Matutienė persigando ir negalėjo paeiti. Suprato, uždegė tvartus ir Vladas pats išlindo. Turbūt girdėjai, kaip ir aš buvau pa puolęs.

— Girdėjau. — Kas gali visus atsikimus išpasakoti...

— Žinai, jie mus vadina banditais, — sako Stasys. Kurį nušauna, tai tris ar keturias dienas laiko pamestą ten, kur buvo laisvės paminklas, kurį jau nugriovė. Paskui varinėja žmones žiūrėti — ar nepažįsta. Pasitaiko, kad motina užsigina sūnaus. Jeigu prisipažįsta tai tėvus areštuoja, o trobėsius sudegina. Užtat ir vengiama prie trobėsių susidūrimų.

— Tiesa, ar skaitei paskutinį partizanų atsišaukimą? — klausia ištraukdamas spausdintą lapą. Ten trumpai rašo: 1) Be partizanų štabo žinios savivališka veikla draudžiama. 2) Ūkininkai, kad nesileistų į jokias kalbas su partizanais, nepasakančiais sutar-to slaptazodžio, nes rusai su vietiniais milicininkais eina vaidindami partizanus. 3) Jei kas užsiims plėšikavimu — mirties bausmė. 4) Kurio neliečia žiaurūs rusų įstatymai (tai yra jaunų metų), kad prie partizanų nesidėtų iki specialaus atsišaukimo.

— Aš buvau pas juos, — sako Stasys — Mat ir yra jų taktika: susiburti, kur reikia duoti smūgį ir išsikirstyti. Reguliarios rusų kariuomenės neužkabina. Tik tada puola, jeigu neišvengiama. NKVD ir milicijos tai nepraleidžia.

— Merkinė iš 60 paliko tik vienas milicininkas. Ir to pačio partizanai, sako, nenori nešauti. Matyt, jiems reikalingas. Veisėjuose virš 10 kapų. Iš jų du vyresniųjų.

— Jie mūsiškių nelaidoja, tai ir mes jų nelaidojam. Atvežėm prie miestelio ir patiesėm su prisegtu parašu: "Kaip jūs elgsitės su mumis, taip mes elgsimės su jumis".

— Žinai Stasy, ką mes iškariausim?

— Tokios valstybės su-byra, bet ar mes jų pačių išmėtytais ginklais galėsime atsiginti? — nukreipiu kal-

bą visai į kitą pusę.

— Mums aiškino, kad šis karas gali baigtis kita kryptimi. Esą, šis karas eina dėl žmonijos išlaisvinimo. Ir baigus su Vokietija, pradės tvarkyti šitą grobuonių. Taigi partizanų branduoliams reikia laikytis.

— Patys rusai nori, sakau, kad viduj kiltų riaušės. Jie nori aiškiai išskirti, kurie jų priešai, ir kurie draugai.

— Na gerai, rask tu kitą išeitį.

Tikrai, kitos išeities nėra. Ar žūti pavieniui, ar būti ištremtiems po žiaurų tardymo. Veisėjų milicijos viršininkas betardyda masanarius sulauso. Jo pavarde Matinov. Paprastai jį žmonės vadina "Pamotė".

— Mūsų reikalas teisybės, — sako Stasys.

Jie pirmi pradėjo ir mes ginsimės iš paskutiniųjų.

Kelias dienas išsimės šilainių miškely. Trobėsius gali uždegti ir vistiek žūsi. Rusai duoda didelių pastiprinimus atitraukdami dalinius iš fronto. Naktimis išdėstomi slapukų būriai, kurie seka judėjimą. Kiekvienam žingsny gali tikėtis priešo.

Partizanams daug kur sekasi. Labai gerai žino vietas, pagelbsti pranešimais visuomenė. O svarbiausia — gyvi nepasiduoda. Tokie vyrai daug ką gali. Dažnai girdėtis susišaudymai, kurie tęsiasi ištisomis dienomis.

Pilnai susitvarkę nakties metu ištraukiam. Prie mūsų prisideda dar du vyrai. Einam atsargiai. Stasys, kartais mus palikęs, ištęres

KOMUNISTŲ SPAUDA KIŠASI Į GIMINIŲ...

(Atkelta iš 5 psl.)

kiek, kuriam padaryti Stasys Matusėvičius, tėvas, būdamas fermos vedėjas, gal ir mažiau kaip aštuonias valandas sugaiš-ta, bet kuriam jo vyresnieji vaikai, dirbdami laukuose, turi kaitada pasidaruoti net ir po dvi dienas, mokama 3,5 rublio ir 1,5 kg grūdų (paprastai, prastesnės rūšies grūdų, kurie lieka nuo "pono", tai yra, nuo valstybės). Pavertus viską rubliais, tai yra 6 rubliai ir 50 kapeikų. Arba, pavertus viską grūdais, tai yra 3,25 kilogramai.

Neseniai "Tiesoje" kažkoks "ekonomistas" bandė lyginti rublį su lietuviškuoju litu. Pakalbėjęs apie "Brazilką" (Kauno lūš-nų rajonas), apie tai kad butai, kuras ir šviesa buvo brangūs, o maistas buvęs kiek pigesnis, kaip dabar, nei iš šio nei iš to daro išvadą, kad lito vertė buvusi tokia, kaip dabar penkių rublių. Žinoma, tai nemaža pažanga link tiesos. Nes 1940 metais Maskvos bankas apiplėšė Lietuvą, skaitydami tik 90 kapeikų už litą. Bet, ir penki rubliai už litą rublini dar per didelė garbė. Dešimtis rublių už litą būtų jau maždaug artimas prie tiesos palyginimas, nors ir tai dar gana palankus rublini, Bet, kadangi atlyginimas bent iš dalies mokamas grūdais, tai imkime grūdus, kaip apčiuopiamą mastą.

padėtį, grįžta ir veda toliau.

Ankstį rytą pasiekėm Žaliamieskį. Vėsoka, rastos lašai kabo ant žalių eglačių šakų. Saulė rausvai nudažo medžių viršūnes. Miškas gyvena eilinė, paprastą gyvenimo dieną. Stasys mus palieka, mes papusryčiaujam. Grįžęs praneša, kad netoli ir kiek paėjus, jis ženklais susirio su partizanais.

(Bus daugiau)

Lietuvos laikais, samdomas padienis žemės ūkio darbininkas gaudavo nuo 1,80 iki 3,80 litų (pagal sezoną) pinigais ir maistą, kuris buvo vidutiniškai įkainojamas 90 centų. O 90 centų tai buvo jau beveik šeši kilogramai grūdų (rugių), nes kilogramo vidutiniška kaina buvo 16 centų (1939 metais). Visas padienio darbininko atlyginimas, pavertus grūdais, buvo mažiausia 17 kilogramų, bet siekė net iki 29 kilogramų. O dabar? Tik trys su ketvirčiu!

Tai kas gi čia "šmeižia" tą "tarybinę santvarką"? Kai moterėlė laišką parašo, kad "Dirbti reikia už dyką", tai niekas nenori tuo patikėti, nes atrodo, kad tikriausiai meluoja. Iš tokio nepatikimai skambančio pasakymo "tarybinė santvarka" dar maža bėdos. Bet kai pats kompartijos oficiozas patvirtina, kad reikia dirbti beveik už dyką, nes gerame kolchoze darbo dienos normos atlyginimas tėra pusės pavalgymo vertas ir yra tris ar net penkis kartus menkesnis už atlyginimą, kurį "kraugeriai buožės" mokėdavo, — ot čia tai jau skandalas! Čia oficialiai patys valdovai pasisako, kaip jie žemės ūkio darbininkus nežmoniškai išnaudoja, ir net pasiskųsti neleidžia: kaip kokie išsigimėliai dvarų urėdai, kur mušdavo ir rimbą bučiuoti liepdavo. Gėda, mat vis dėlto prieš pasaulį, jei žmogus pasiskundžia išnaudojamas "nežmogum".

*

Susipainioję toje padėtyje korespondentai-propagandistai atskleidžia ir daugiau "šmeižtų" apie tą savo "tarybinę santvarką". Štai tas pats korespondentas taip tęsia savo pamokslą siuntinių gavėjams:

"Gavę siuntinius, sąžinę praradę vertelgos spekuliuoja gautais daiktais, apgaudinėja darbo žmones, lupa iš jų trigubai daugiau."

Kaip tai? Ar revolveriu, ar kirviu grasydami verčiapirkti amerikines prekes ir trigubai mokėti? Ar tie darbo žmonės "tarybinėje santvarkoje" tapo tokie tamsūs, tokie tiesiog idiotai, kad jiems galima visokį šlamštą įkišti ir gauti iš jų gerą pinigą už tai? Kas gi tad atsitiko su tais žmonėmis? Kodėl gi prieš tos "tarybinės santvarkos" atsiradimą jie nebuvo tokie kvaili, ir nepuolė prie tų amerikinių bei užsieninių prekių lyg musės prie medaus. Jei nusipirkdavo, tai normaliai, be jokios spekuliacijos ir be prievartos. Ir siuntinių iš Amerikos nereikėjo. Jei kas norėdavo ką apdovanoti ar kam padėti, atsisdavė dolerių, be jokių formalumų, be jokių muitų, ir už tą dolerį gavėjas nusipirkdavo, kas jam būdavo reikalingiausia. Nereikėjo ir pamokslų apie sąžinę (nes kuo čia dėta sąžinė).

"Tarybinė liaudies stato didingą komunizmo rūmą. Visam pasauliui žinomi jos laimėjimai, jos pergalės. Tomis pergalėmis gėrįsi ir didžiojoji visi tarybiniai žmonės", — didžiojoji kompartijos propagandistas. Bet drauge prisipažįsta ir aimanuoja, kad to "didingo rūmo" pastogėje atsidūręsijai kažkodėl nemato tų laimėjimų. "Tarybinių žmonių orumą yra praradę tie, kurie dėl užsienietiško skuduro tiesia ranką išmaldos, verkšlėna ir prašo, kurie, kaip ta sena bobutė, keliaklupsčiauja prieš amerikonišką raikštelį"...

Štai čia ir išsiduoda, kad Lietuvoje partija dar turi bėdos su tuo savo užsimojimu žinoti, ko žmonėms reikia, ir ko nereikia. Žmonės dar patys bando savo nuomonę reikšti. Kaip tas "nususipratęs ligonis" komedijoje, kuriam gydytojas liepė gydytis autosugestijos būdu, tai yra įsikalbėti sau, kad "eina geryn". "Gydymasis" vyksta maždaug taip: "Man eina geryn... Man eina geryn... Vis geryn ir geryn... Bet, po velnių, kad aš gi vis dar nieko gero nejauciu!"

EAGLE ŽENKLAI PADIDINA SUTAUPAS

the MAY cos (2) BASEMENT stores

SPECIALUS IŠPARDAVIMAS!

Vyrų vėsūs, lengvos medžiagos

Po skalbimo nereikalauja prosijimo

KOSTIUMAI

\$20

Taip pat: Houndstooth and Club Chek Patterns

Lygus ar kantuotas kelnų priešakys...

Mes pranašaujame vėsumą... puikioj vasaroj tiems vyrams, kurie nešios vieną iš šių puikių cord medžiagos kostiumų. Šie lengvi kostiumai yra taip pasiūti, kad išplovus nereikia prosyti vėsiam patogumui... gaunami šviesiai mėlyni, vidutiniai ir tamsūs... ir jūs turit pasirinkimą tarp lygaus ir kantuoto kelnų priekio. Taip pat mes turim houndstooth and club chek patterns. Visi yra elegantiški už šią žemą, žemą kainą. Paskubėkit, geram pirkimui.

Gaila, nei paštu nei telefonu neužsakoma. The May Co.'s Basement Men's Clothing Department, Downtown and On the Heights

CLEVELAND
ARENA
TWO DAYS ONLY
MAY 20 & 21
The Exciting
Thrilling
**ROLLER
DERBY**
PRICES: (tax incl.)
RES. SEATS \$3.00-\$2.00
5000 GEN. ADM. \$1.00
TICKET SALE 8:30 P.M.
ARENA
3700 Euclid Ave.,
Phone EN 1-3705
TICKETS BY MAIL

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **Korp! Neo Lithuania** gegužės 15 d. Lietuvių salėje paminėjo motinos dieną.

• **Chicagos Lietuvių Auditorijos orkestras** gros šokiams po Čiurlionio ansamblio jubiliejinio koncerto šeštadienį, birželio 4 d., 7 val. vak., Slovenian Auditorium.

• **Kvietimus į Čiurlionio ansamblio jubiliejinį koncertą** balių jau galima įsigyti Dirvoje, Spaudos kioske, Lietuvių Prekybos Namuose ir pas Čiurlioniečius.

• **Po ilgos ligos** balandžio 22 d. mirė Stella Miškinis, sulaukusi 58 m. amžiaus. Paliko vyrą Joną, sūnų Donaldą, dukterį Bernice ir seserį Alią. Gyveno 6206 Superior Ave.

• **Grandinėle** nuoširdžiai dėkoja ponioms, kurios savo auka, darbu ir pastangomis paruošė labai gausų ir turtingą bufetą. Drauge ačiū ir tiems vyrams, kurie labai daug talkino dirbdami bufete. Į tą gražią talką atėjo: Juodėnienė, Vainavičienė, Rinkienė, Gaidžiūnienė, Orantienė, Čyvičienė, Geležienė, Juknaitienė, Petkevičienė, Bružienė, Stanišienė, Urbanavičienė, Čepukaitienė, Macijauskienė, Idzelevičienė, Žagarskienė, Rukšėnienė, Garlauskienė, Šenbergienė, Minikūnienė, Neimaniūnė, Skavičienė, Žygiūnė, Kalvaitienė, Karalienė, Mainelienė, Laniauskienė, Ambrozaitienė, Mockuvienė, Kasperavičienė, Stankaitienė, V. Blinstrubas, Benokraitis, Mainelis, Žagarskas.

Ačiū ir tiems, kurie vienu ar kitu būdu padėjo ar pagelbėjo ir liko čia neišvardinti.

Koncerto rengėjų vardu
J. Garla,

Po koncerto, pertraukos metu, buvo spustis prie balsavimo urnų. Koncertas buvo įvairus ir įdomus, sukėlęs daug vertinimo kalbų, išsikalbėjimų muzikiniams klausimams.

V. Plidzinsko nuotrauka

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P. M.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausie Amerikos laikrodžiai.
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.

**SAVINGS
EARN**

**OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON**

4%

**SUPERIOR
SAVINGS**

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

**HOME AND
REMODELING LOANS**

CORNER 68TH-SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Dirvos surengto koncerto dalis šeiminių, kurių paruošto bufeto užkandžiais ir skanėstais svečiai turėjo progos pasivaikinti. Iš kairės: N. Gaidžiūnienė, E. Steponienė, R. Orintienė, M. Vasiliausienė. Prieky matyti I. Jonaitienės keptas ir padovanotas šaunus raguolis.

V. Plidzinsko nuotrauka

AKRON

• **Akrono Lietuvių Die-nos proga ALTO reikalams aukkojo:**

\$35.00 — SLA 198-354 kuopa; \$20.00 — J. Salasevičius; \$10.50 — A. ir V. Rudžiai; \$10.00 — A. ir S. Baltrukėnai, S. Lucas, Sliesoraičiai, Trumpickai, J. Zdanis, LSS 20 kuopa; \$5 — F. Jankauskai, P. ir E. Jogai, J. ir O. Kirtikliai, A. Kisieliai, J. Vaičaitis; \$3.00 — Janickienė, Martienė; \$2.00 — Akeliai, Baldauskai, Daruliai, Garijonai, Mockai, Palionis, P. Slegus, Sviderskai, Ženteliai.

Kiti aukkojo po mažiau Viso aukų buvo surinkta \$212.35.

BROOKLYN

Iš Tautinės Sąjungos skyriaus susirinkimo

A. L. Tautinės Sąjungos 1-mas skyrius turėjo savo susirinkimą gegužės 14 d. Lietuvių Piliečių Klube. Susirinkime dalyvavo tie skyriaus nariai, kuriems mūsų tautiniai reikalai labiau rūpi. Čia priimta apyskaita iš dešimtmečio minėjimo, kurį rengė keturi apylinkės skyriai.

Pagerbta skyriaus mirusio nario Kazio Buivyno atmintis. Į skyrių įstojo keturi nauji nariai. Nutarta ruošti narių išvyką, apie kurią skyriaus nariams bus vėliau pranešta.

Skyriaus išdinininkas inž. K. Krulikas skaitė kruopščiai paruoštą paskaitą apie Lietuvos žemės ūkį šimtmečių bėgyje, siekiant ir šiuos laikus.

Baisogaliečių

klubo veikla

Nuo Baisogalos kilę lietuviai, ir dabar gyvenantieji New Yorke, neseniai susitelkę į organizaciją, pavadinę ją Baisogaliečių Bičiulių Klubu. Nors klubas dar jaunas, bet jau spėjo pasirodyti gražia veikla, tarp jos yra ir Baisogalos parapijos parėmimas Lietuvoje.

Toliau klubas suruošė Motinos dienos paminėjimą. Čia buvo ne tik paminėtos motinos, bet kartu pagerbta klubo iniciatorius ir pirmininkas kun. dr. Stasys Valušaitis, mat, Motinos diena sutapo su jo vadinėjimu.

Pagerbtųjų pobūdį atidarė klubo sekretorius K. Bačas, pakviesdamas kun. L. Jankų sukalbėti invokaciją. Minėjimo programai labai gyvai ir jaunatviška nuotaika vadovavo žurnalistas J. Valakas. Motinos dienos tema išpūdingai kalbėjo Stasys Jakštas, kun. dr. S. Valušaitis paskaitė kupiną meilės bei išsilgimo savo kūrinių "Šaunus laiškas motinai, kurios čia nėra..." "Tąja proga taip pat kalbėjo kun. L. Jankus, Jurgis

Savininkas parduoda namą

Dvigubas, po 5 ir 5 kamb. Gaso šildymas. Netoli šv. Jurgio bažnyčios — 1326 Giddings Rd. (61)

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

Festivalis

L. B. Detroito apylinkės valdyba kviečia visas lietuviškas jaunimo organizacijas dalyvauti tarptautiniame laisvės festivalio paradede, kuris įvyks Detroito, birželio 30 d.

Visi dalyviai turi būti apsiėmę tautiniais rūbais. vyrai, kurie neturi tautinių rūbų, dėvi tamsias kelnias ir baltus marškinius su tautiniu kaklaraiščiu.

Visi dalyviai, nežinint kokiai organizacijai priklausau, sudarys vieną bendrą grupę.

Kad būtų galima daryti tolimesnius pasiruošimus, prašomo visos Detroito jaunimo organizacijos iki birželio 1 d., pranešti L. B. valdybai, kiek kurios organizacijos narių dalyvaus minė-tame paradede.

Č. S.

Gegužinė

Lietuvių sporto klubo "KOVAS" gegužinė įvyks gegužės 22 d., 1 val. New Liberty Park, Middlebelt Road. Pelnas skiriamas įsigyti frankius ir uniformas. Tikima, kad visuomenė, su-prasdama ir įvertindama sportuojančio jaunimo vaidmenį lietuviškoje veikloje, gausiai dalyvaus.

Gros geras orkestras, bus turtinga loterija ir veiks gausus bufetas.

Šokių vakaras

Dariaus-Girėno klubas, siekdamas savo narių, gyvenančių Detroito — Wind-

kvėpimo po sunkių savaitės darbų.

Su b a t vakarių rengėjai maloniai kviečia viešnius ir svečius, vyresniusius ir jaunimą gausiai dalyvauti ir šiame muzikiniame subatvakary. R ū p i n amasi, kad ir salė būtų pavasarinė nuotaika, kad kvepėtų berželių šakom ir gėlių žiedais.

Stasio Pilkos rečitalis

Aktorius Stasio Pilkos draugai, gyveną Bostone, rūpinasi surengti to nusipelnusio scenos menininko dailiojo skaitymo rečitalį. Jei St. Pilka galės atvykti, tas rečitalis įvyks dar šį pavasarį ALT S-gos Bostono sk. namuose, 484 E. 4th St., So. Bostone, birželio 4 d.

Bostono lietuviai iš anksto kviečiami tą vakarą skirti akt. St. Pilkos rečitaliui, kuris bus retas ir įdomus kultūrinis įvykis Bostono lietuvių gyvenime.

Mažieji automobiliai

kelia baimę

Mažųjų automobilių pasisekimas tarp vartotojų grąšina sugriauti kelių finansavimo resursus, —buvo pareikšta plentų nau-dotųjų kongrese Washingtono.

Ekonmistai pareiškė, kad naujieji kompaktiniai ir užsieniniai automobiliai kelių revoliuciją degalų suvartojime, kurie galinti pristie prie smarkaus valstybinių pajamų sumažėjimo.

Esą, jei mažųjų automobilių pardavimas didės dabartiniu tempu, 1964 metais bus gauta 548 milijonais mažiau mokesčių, ir iš tos sumos federalinė vyriausybė neteks 217 ml. dolerių pajamų, likutis atsilieps į atskirų valstijų išdus.

Ekspertai pranašauja, kad toks valstybinių pajamų sumažėjimas išsaus didesnius mokesčius už gasoliną.

Didžioji už automobilių kurą gaunamų mokesčių dalis eina naujųjų plentų statybai ir senųjų pataisymams.

sore glaudesnio susipažinimo ir bendradarbiavimo, gegužės 21 d., 7 val. Windsor, Čekoslovakų salėje, 1367 Quillette gatvėje ruošia šokių vakarą. Gros geras orkestras ir veiks bufetas.

Maloniai kviečiama visus dalyvauti. Bus gera progą netik nariams, bet ir svečiams pabendradarbiauti ir daugiau susipažinti.

Pavykes koncertas

Tautinių šokių grupės "ŠILAINĖ" koncertas praėjo dideliu pasisekimu. Labai gerai padainavo Lionė Juodytė ir gražiai pašoko "Šilainė". Gaila, kad dėl salės mažumo nevisi galėjo patekti koncertan.

J. Eidikys

PAIEŠKOMI

Astašaitis, Algirdas, Aleksandro sūnus, gimęs Kaune 1925 m., studijavo mediciną.

Bujanauskienė - Mikulevičiūtė, Ona, ir sūnus Bunjanaukas, Stasys.

Činskis, Kazimieras, iš Gudelių km., Varinių val., Telšių apskr.

Daukšienė - Pranckevičiūtė, vyras Daukša, Vaclovas. Gorauskas-Grokala, Algirdas. Kazlauskienė - Burneikaitė, Barbora, iš Svaronių km.

Kisiunaitė, Elena, Justino duk-tė.

Kisiunas, Stasys, gimęs 1919 m. Lenartavičius, Stasys, Erazmo-Domininko sūnus.

Lukoševičius, Antanas ir Feliksas, Prano sūnus, gyvena Chicagoje.

Martišienė- Lopšaitė, Ona, iš Upynos m., Skaudvilės val.

Melkitas, Julijonas ir Mateušas, iš Daktarių km., Ylakių val. Motusaitė, Barbora, Jana, ir Ona, Jono dukterys, iš Vytogalos km., Skaudvilės val.

Panavas, Boleslovas, Igno sū-nus, gyvena Hartford, Conn.

Poteliūnas, Juozas, Juozo sū-nus, gyvena Buenos Aires, Argentinoje.

Račkauskas, Vytautas Henri-kas, gim. 1925 m. kovo 1 d., gyvenęs Kaune.

Žemaitytė - Atrotienė, Konstan-cija, Vinco d., iš Kunigiškių km., Bartininkų parap., Vilkaviškio apskr., vyras Atrotas, Motiejus, vaikai Adelė, Juozas, ir Jurgis.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsi-liepti:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York 24, N.Y.

TORONTO

P A D Ė K A

Mane ištikusi liga priver-tė ne tik ilgesnį laiką išgu-lėti ligoninėje, pernešti ope-raciją, bet ir ilgiau pavargti namuose atgaunant jė-gas. Per tą visą laiką aš bu-vau supama geraširdžių prietelių, bendradarbių ir pažįstamų, kuriems visados pasiliksiu dėkinga.

Širdingai gili padėka: dvasiškiams ir vienuolėms už stiprinimą, daktarams už nepaprastai rūpestingą gydymą, slaugėms už nuoširdų slaugymą, visoms toms organizacijoms, kurių valdybos ir nariai parodė pasitikėjimą mano pasveikimui, skyrė laiką ir dėmesį ir visiems brangiems prie-teliams, bendradarbiams ir pažįstamiems už lankymą, brangias gėles ir dovanas.

Kadangi dėl didelio skai-čiaus sunku man visus iš-vardinti, tai kuo nuošir-džiausiai dėkoju visiems ir visoms vienuoliui ar kitokiui būdu padėjusiems ir mano sunkios ligos atsikelti gy-venimui ir darbui.

Ačiū labai širdingai
**Emilija Jurkevičienė,
Toronto**

DAIVA MONGIRDAITĖ OPEROS IR KONCERTO SCENOJE

Kaip JAV universitetų papročiai reikalauja, Daiva Mongirdaitė, baigdama Bostono Universiteto Dailių ir Taikomųjų Menų Mokyklą, turėjo pasirodyti operos ir koncerto scenoje.

Dirvos pirmojo konkurso laureatė tiems pasirodymams ruošėsi visu rimtumu

gipsuota koja, anglas atsi-randa su sulaužytu dviračiu, o tą įtartina poną Angeka parsiveda, bizūną užnarinusi ant jo kaklo. Angelikos vyras, pamatęs, kad nepajėgs ja nusikratyti, desperacijoje sušunka, kad ją velnias griebtų. Netrukus atsiveria grindys, iš ugnies

gracinga ir pašėlus. Gana painiuose muzikiniuose ansambliuose jos balsas gražiai skambėjo, nesunkiai ji įveikė modernių saskambių harmoniją ir ritmiką. Vaidybiniu požiūriu buvo tikra ir nuo Angelikos charakterio neatitrūko.

Visa tai parodė, kad Daiva Mongirdaitė universitete labai rimtai dirbo, kad muzikos ir dainavimo menai jai nėra tušti žodžiai. Esu tikras, kad ir savo mokytojų akyse, sukurdamą Angelikos vaidmenį, egzaminą ji išlaikė labai gerai.

Kaip vokalistė Daiva Mongirdaitė tikrai gražiai pasireiškė savo rečitalyje. Laisva ir patraukli laikysena scenoje, gražus ir kultivuotas balsas, įsisavinta muzikos kultūra ir muzikos stilių pažinimas, įgimtas ir nesvyruojantis dainavimo pamėgimas — tai yra pagrindiniai bruožai, kurie dabina Daivos Mongirdaitės veidą.

Savo rečitalyje ji dainavo šešiomis kalbomis — voikiškai Mendelssohną ir Mozartą, prancūziškai Debussy, lietuviškai Gaidelį ir Štarką, rusiškai Čaikovskį, Rachmaninovą ir Glierą, angliškai Duke'ą, Watts'ą ir Hageman'ą, itališkai Cimarą, Bettinellį ir Verdi. Regimai sunkiai jai sekėsi su rusų kalba, kurios matyt, ji pakankamai gerai nemoka, bet visų kitų penkių kalbų tartis fonetikos atžvilgiu buvo pavyzdinga. Tai yra didelis jaunos dainininkės laimėjimas iš karto aprėpti tokią didelę kalbų puokštę. Man atrodo, kad žymia dalimi Daivai Mongirdaitėi tas pasisekė todėl, kad ji myli ir gerai moka savo gimtąją lietuvių kalbą.

Jautriai ir šiltai Daiva Mongirdaitė padainavo tris Mendelssohno ir vieną Mozarto dainą. Kapryzingasis ir subtilusis Debussy jos interpretacijoje buvo spalvingas, gyvas ir žavus.

Specialiai Daivai sukurta ir tikrai įdomi daina yra Jul. Gaidelio Pajūry (žodžiai F. Kiršos). Romantiškai ir jaukiai praskambėjo Jul. Štarkos Tušti paliktieji namai.

Nuotaikingai ir stilingai buvo padainuotas Čaikovskis, Rachmaninovas ir Glieras. Tikrai graži daina yra Dake'o There will be Stars, kurią Daiva Mongirdaitė padainavo su įsijautimu ir vidine šilima.

Įdomi ir savaiminga Watts'o Wings of Night. Hagemano Miranda yra brovūrinio pobūdžio daina, kurią Daiva Mongirdaitė turėjo kartoti. Cimaros Fio-cella la neve — subtili ir ne-lengva daina buvo padainuota su stiliaus pajautimu ir balsiniu lengvumu.

Bettinelli'o Canto di capinara ir G. Verdi'o arija iš Traviatos Daiva Mongirdaitė įspūdingai baigė savo rečitalį. Išskyrus paskutiniąsias dvi, kur jau reikalinga gera koloratūrinio dainavimo technika, beveik visos kitos dainos buvo lyrinio pobūdžio.

Kaip lyrinis sopranas Daiva Mongirdaitė jau dabar yra savo mene aukštai iškopusi. Lietuvos operos teatre ji būtų žavi Violetta. Žinoma, tai jos dainavimo mokytojos nuopelnas. Koloratūras ji taip pat dainuoja švariai, bet ši technika dar būtų reikalinga studijų.

Tegu Daiva Mongirdaitė neapsvaigsta savo pirmuose laimėjimuose, tegu kopia vis aukštyn iki didžiųjų operos scenų, nes dainininkė ji yra savo širdy.

Talentingas ir subtilus Daivos Mongirdaitės rečitalio akompaniatorius buvo Myron Press. St. S.

Juozas Bačiūnas įteikia premiją jaunai šokėjai Mildai Jokubaitytei, laimėjusiai vaikų grupėje pirmąją vietą. Dirvos nuotrauka

BUVUSIEMS ČIURLONIO ANSAMBLIO NARIAMS

Jau 20 metų prabėgo nuo atmintinos dienos, kai Vilniuje gimė L. T. M. Čiurlionio ansamblis. Tada neatrodė, kad šio meno sambūrio kelias nusidrieks per karo nuteriotą Europą ligi Amerikos ir visur ras galimybes plačiai pasireikšti.

Simtai balsingų vyrų ir merginų per tą laiką garbingai dirbo, aukojosi ir skyrė geriausias savo jėgas ansamblio užsibrėžtiems tikslams siekti. Bet įvairios sąlygos daugelį privertė pasitraukti iš aktyviųjų ansamblio narių tarpo.

Čiurlionio ansamblio, jausdamas, kad buvusieji aktyvūs čiurlioniečiai vis

dar gyvai seka ir bent minutimis dalyvauja ansamblio darbe, norėdamas vėl draugėn susibūrus kartu paminėti savo dvidešimtmetį, kviečia visus buvusius čiurlioniečius dalyvauti ansamblio dvidešimtmečio koncerte ir išklmėse birželio 4-5 d.d. Clevelande. Nežinodami visų adresų, visus buvusius čiurlioniečius šį pranešimą prašome laikyti ir pakviesti.

Apie savo dalyvavimą prašome pranešti iki gegužės 29 d.: Čiurlionio Ansamblis, 10908 Magnolia Drive, Cleveland 6, Ohio, U.S.A.

L. M. T. Čiurlionio Ansamblio Taryba

Dirvos surengtame jaunųjų menininkų konkurse dalyvavusios chigagietės dainininkės Laima Bildušienė ir Ona Blandytė.

Dirvos nuotrauka

E. CHICAGO

Steigiamasis susirinkimas.

East Chicagos apylinkėje mergaičių jūrų skaučių laivo steigiamasis susirinkimas įvyksta gegužės 22 d., 2 val. p. p. Švento Pranciškaus lietuvių parapijos salėje, Harbor, Indiana.

Laivo įsteigimo iškilmingą aktą — ceremonijas praves Chicagos jūrų skautų tuntai, dalyvaujant tuntų vadovybei ir skautams.

Po iškilmingo akto — ceremonijų numatytos bendros skautiškos vaišės, tikslu arčiau susipažinti su Chicagos jūrų skautų vadovybe ir skautais.

Maloniai kviečiame East Chicagos apylinkės jaunimą, o taip pat ir svečius, dalyvauti jūrų skaučių laivo įsteigimo išklmėse. E.

Smuikininkas Saulius Alkaitis, iš Clevelando, jaunųjų menininkų konkurse laimėjęs antrąją vietą. Prie pianino jo sesutė Audronė Alkaitytė. Dirvos nuotrauka

KAS IR KUR?

MIN. F. MEIERIS
SPECIALIOS MISIJOS
AMBASADORIŲ SĄRAŠE

Šių metų kovo mėnesį Brazilijos vyriausybė išreiškė pageidavimą, kad akredituoti Rio de Janeiro sve-timų valstybių diplomatiniai atstovai gautų iš savo vyriausybių įgaliojimus dalyvauti Brazilijos naujosios sostinės atidarymo išklmėse, kaip ambasadoriai specialioje misijoje. Eidamas tuo pageidavimu, Lietuvos diplomatinio šefas S. Lozoraitis davė ministeriui Dr. F. Meieriui atitinkamą įgaliojimą. Brazilijos vyriausybei jį pripažinus, Dr. Meieris buvo įrašytas į tam reikalui išleistą ambasadorių specialioje misijoje sąrašą ir tuo titulu buvo pristatytas Brazilijos Respublikos Prezidentui bei atstovavo Lietuvą išklmėse.

• Mečys Valiukėnas, Korp! Neo Lithuania pirmininkas, lankėsi Clevelande, apžiūrėjo Dirvą, dalyvavo jaunųjų menininkų konkurso koncerte, tarėsi korporacijos reikalais su clevelandiškiais korporantais.

• Ši šeštadienį — gegužės 21 d. Čiurlionio ansamblis koncertuoja New Yorke Academy of Music salėje.

• Juozas Šlajus, nuolatinis Dirvos skaitytojas nuo pat atvykimo į JAV prieš 10 metų, buvo iš Chicagos atvykęs į jaunųjų menininkų koncertą ir ta proga apžiūrėjo Dirvos spaustuvės įrengimus.

• Juozas Kapočius, Lietuvių Enciklopedijos leidėjas, buvo išvykęs į Vokietiją ofsetinės spaustuvės priemonių įsigijimo reikalais.

• Jaunųjų menininkų konkursui paremti dar gauta aukos: Jonas ir Pajauta Gaižučiai, Detroit — \$10, Leonas Banis, Cleveland — \$5.00.

• A. Pleakis, clevelandietis, mokėdamas prenumeratą, įteikė ir \$5.00 auką.

• Petras Vėbra, Tautinės Sąjungos Chicagos skyriaus pirmininkas, mokėdamas metinę prenumeratą atsiuntė ir \$5.00 auką.

KERELIS BROS.

CONSTRUCTION CO.

STATOME ĮVAIRIUS REZIDENCINIUS, MEDICINOS IR PREKYBOS TIKSLAMS SKIRTUS PASTATUS.

ARCHITEKTAS ATLIEKA PLANAVIMĄ PAGAL JŲSŲ PAGEIDAVIMĄ.

REpublic 7-8949

6350 S. ALBANY AVE. CHICAGO, ILL.

A. A.

Inž. KAROLIUI PREKERIUI

mirus, jo šeimai ir broliui FELICIJUI su šeima giliausią užuojautą reiškia

Stamfordo Lietuvių Bendruomenė